

PORTFÓLIÓ

Vancsura-Szabó Nikoletta

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szak

Mentori feladatokra és szakvizsgára felkészítő képzés

**A TEHETSÉGGONDOZÁS MEGVALÓSULÁSA A HONVÉD
UTCAI TAGISKOLÁBAN AZ ANGOL NYELVOKTATÁSBAN**

Belső konzulens: Petőné Csimá Melinda PhD

Egyetemi docens

Belső konzulens Neveléstudományi Intézet

intézete/tanszéke: Gyermeknevelési Tanszék

Készítette: Vancsura-Szabó Nikoletta

Kaposvár

2024

Tartalomjegyzék

1.	A portfólió összeállításának szakmai háttere	2
1.1.	A szakmai életút bemutatása	2
1.2	A szakmai és személyes indítékok, elvárások, a képzéssel kapcsolatban	3
1.3	Önértékelés: erősségek, fejlesztési területek a képzéssel kapcsolatban	4
1.4	Személyes célok, feladatok a képzés során.....	5
2.	A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények	6
2.1	A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása	6
2.1.1	Honvéd Utcai Tagiskola bemutatása és rendszerszemléletű elemzése.....	6
2.1.1.1	Az intézmény bemutatása	6
2.1.1.2	Az iskola működése	7
2.1.1.3	Döntéshozatali rendszer	7
2.1.1.4	Az oktatás színvonalát befolyásoló körülmények.....	7
2.1.1.5	Fejlesztési javaslataim	8
2.1.2	Tankönyvelemzés.....	9
2.1.3	Differenciálás a tanítási-tanulási folyamatban.....	11
2.1.4	A tehetség felismerése.....	12
2.1.5	A tehetséges diákok differenciált tanítása	13
2.1.6	A sikeres nyelvtanulás tényezői	14
2.1.7	Az idegennyelvi tehetséggondozás a Honvéd Utcai Tagiskolában	14
2.1.8	Mentori feladataim	17
2.1.9	Pedagógusok problémái	18
2.1.9.1	A motiváltság napjainkban	18
2.1.9.2	A digitális eszközök sokoldalú használata.....	19
2.1.9.3	Fegyelmezési módok	19
2.1.9.4	A szülőkkel való kapcsolattartás nehézségei	19
2.1.9.5	Lehetséges megoldások	20
2.2	Összegző reflexió a szakmai fejlődésről	21
3.	További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása	22
3.1	A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába.....	22
3.2	Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése.....	23
3.3	További szakmai tervek.....	24
4.	Összegzés	24
5.	Felhasznált irodalom	26
6.	Mellékletek	26

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere

1.1. A szakmai életút bemutatása

Kaposváron az a Zrínyi Ilona Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Tagiskolába jártam általános iskolába, ami nagyon meghatározó volt számomra. Nagyon szerettem a tanítóimat, nagyra becsülöm a munkájukat szakmai és emberi vonatkozásban egyaránt. Példaképeim voltak és ma már tudom, hogy nekik is köszönhető, hogy a pedagógus szakmát választottam.

2002-ben testnevelés műveltségterületen végeztem a Kaposvári Tanítóképző Főiskolán. A képzés végén úgy éreztem, hogy valójában az angol nyelvet jobban szeretném tanítani, mint a sportot. Nyelvvizsgát is tettem, ami akkor még nem volt kötelező és kedvet éreztem a további nyelvtanuláshoz. Úgy döntöttem tapasztalatot szerzek Angliában, mert lehetőségem adódott dolgozni és tanulni au-pair-ként Londonban egy évig. Nyelviskolákban tanultam és szabadidőmben a kulturális ismereteimet bővítettem utazásaim során.

2003-ban Kadarkúton kaptam állást pályakezdőként, ahol alsó tagozaton tanítottam magyar és angol nyelvet, felső tagozaton pedig angol szakkört tartottam délutánonként. Nagy lehetőségként éltem ezt meg, mert akkoriban nehéz volt friss diplomásként elhelyezkedni. A vezetőség örömmel fogadta a tervemet, hogy el szeretném végezni az angol szakot is, majd tanulmányi szerződést kötöttünk és támogatták a tanulással töltött éveimet. Az angol szak elkezdésével már taníthattam felső tagozaton is, sőt a középiskolai kilencedik osztályban is kaptam órákat. Az itt töltött öt év alatt tanultam meg angolt tanítani különféle szinteken különböző képességű gyerekcsoportoknak. Megismertem és tanítottam hátrányos helyzetű gyerekeket. Csökölybe is jártam egy évig angol órákat adni hetente kétszer, ahol az osztály nagy része roma származású volt. Besegítettem a szakács-, cukrász, pincér szakiskolások felkészítésében a szakmunkásvizsgára és 2008-ban érettségiztettem az akkor megújult érettségi rendszerben.

A szülési szabadságom alatt elvégeztem az EURO nyelvvizsgáztatói tanfolyamot 2010-ben Budapesten, és azóta is rendszeresen nyelvvizsgáztatok angolból B2 és C1 szinteken.

2014-ben dolgoztam egy budapesti székhelyű alapítványi szakközépiskolába, ahol szakmai angol nyelvet tanítottam turisztika és pénzügy területeken és két osztály osztályfőnöke is voltam párhuzamosan. Ezt követően egy kaposvári általános iskolában töltöttem el egy évet.

Negyedik osztályban tanítottam több tantárgyat is: angol nyelvet, természetismeretet és testnevelést.

2015-ben találtam meg a számomra legmegfelelőbb munkahelyet a Honvéd Utcai Tagiskolában. Alsó és felső tagozaton is szükség volt rám angoloként. Már az első hónapok után éreztem, hogy itt a helyem, ahol azzal foglalkozhatok, amit igazán szeretek, azt a korosztályt taníthatom, akik a legközelebb állnak hozzám. A munkatársaim is örömmel fogadtak, az első pillanattól kezdve segítettek a munkámat és bíztak a szakmai tudásomban. Már 10 éve sikeresen együtt tudunk dolgozni, mert közösek a céljaink és hasonló a gondolkodásunk. A vezetés fontosnak tartja a jó színvonalú nyelvoktatást, aminek folyamatosan próbálok eleget tenni és igényes vagyok a munkámra. Az idegennyelvi munkaközösségünk együtt tervezi meg a tanévek szakmai munkáját.

2017-ben elvégeztem a LanguageCert nevű nyelvvizsga nyelvvizsgáztatói képzését és rendszeresen részt veszek kérdező vizsgáztatóként. A megszerzett tudásom és tapasztalatom alapján segítem a diákjaimat úgy tanítani és terelni, hogy magabiztosan meg tudják oldani ennek a vizsgának a típusfeladatait.

1.2.1 A szakmai és személyes indítékok, elvárások, a képzéssel kapcsolatban

Három meghatározó indoka van, amiért jelentkeztem a mentorképzésre. Az egyik az, hogy a személyiségemből adódóan szeretek másoknak segíteni. Ha egyetemi hallgatót mentorálok, ha gyakornokot, szívesen megmutatom, hogy az egyetem alatt tanultakat az iskolai gyakorlatban hogyan lehet hasznosítani. Szívesen támogatom és segítem őket és átadom a tapasztalataimat. Képes vagyok észrevenni mások szükségleteit és ha kell személyes támogatást is nyújtok. Másrészről szívesen gondozom a tehetségeket is, de ha egy tanítványomnak felzárkóztatásra van szüksége, azt is örömmel vállalom. A munkámban jelentős szerepe van a tehetséggondozásnak, mert emelt szinten tanítjuk az angol nyelvet felső tagozaton. Nyolcadikos diákjaink közül egyre többen tesznek középfokú nyelvvizsgát. Nyilvánvalóan ennek a sokrétű feladatkörnek a megvalósításához szükségem van a képzés által nyújtott tudásra. Sok gyakorlat központú óránk volt, amiből rengeteget profitáltam és be tudom illeszteni a mindennapi munkámba.

Céljaim közt szerepel még, hogy mestertanár legyek és innovátori tevékenységet folytassak. Szívesen adaptálnék új eszközöket, fejleszteném a nyelvtanítási módszereket ezáltal megvalósítanám az új ötleteimet. A jó gyakorlataimmal a gyermekek, tanulók fejlődésében, teljesítményének javulásában szeretnék közrejátszani. Szeretném a tudásomat megosztani a munkatársaimmal és használni a mindennapi pedagógiai gyakorlatban. Hosszú távon szeretném, ha a tevékenységem hozzájárulna a köznevelés eredményességéhez és a pedagógusszakma presztízsének javulásához. Ahhoz, hogy mestertanár lehessek, szükséges a szakvizsga.

Végül, de nem utolsó sorban a kiégés megelőzése is a célom. Az érzelmi, szellemi igénybevétel, a felelősség, a társadalmi megbecsültség hiánya, az alacsony fizetés sajnos a mindennapi életemet nagymértékben befolyásolják. A kezdeti lelkes munkám és elszántságom kicsit alábbhagyott és egyre nehezebb megtalálnom a belső egyensúlyomat, békémet. A kimerültségem és a tehetetlenségem talán akkor nem fokozódik, ha valamilyen új feladatba kezdek, ami sikeres lehet és általa visszanyerem a hitemet, hogy ebben a szakmában van a helyem.

1.3 Önértékelés: erősségek, fejlesztési területek a képzéssel kapcsolatban

Erősségemnek érzem a szakmai tudásom folyamatos bővülését. Azért, hogy alkalmazkodjak az új nemzedékek igényeihez, szükség van a szakmai megújulásra időről-időre. Megvan bennem az igény a változásra, változtatásra és önfejlesztésre. Ennek érdekében szívesen eljáró továbbképzésekre, tanfolyamokra, workshopokra és csatlakozom online webináriumokhoz, ahol ötleteket gyűjtök a módszertani kultúráim fejlesztéséhez.

Az IKT eszközöket magabiztosan használom, Napjainkban ez nélkülözhetetlen, mert rohamosan bővülnek a használható lehetőségek az oktatásban. Laptopot és tabletet adunk a tanítványaink kezébe, amelyeket tudnunk kell az oktatásban hatékonyan használni. Rengeteg alkalmazás segíti a munkánkat, amiket szívesen ismerem meg és használok. Amelyik beválik azt a kollégáimnak is szívesen ajánlom és megtanítom őket a használatára.

Jó az alkalmazkodó képességem. Nem jelent problémát beilleszkednem egy új szakmai közösségbe. Minden munkatársammal találok közös témát a munkahelyi beszélgetések során. A különböző gyermekcsoportok igényeit is felismerem, könnyen megtalálom a közös hangot velük. Fontos számomra a véleményük, rendszeresen szeretem együtt tervezni velük a tanulási

tevékenységeket. Ez azért fontos napjainkban, mert a Z és az alfa generáció tiszteletéért sajnos meg kell dolgoznunk. Már nem azt a világot éljük, ahol a pedagógusok tisztelete magától értetődő.

Fejlesztendő területnek érzem a törekvést a nagyobb precizításra. Az adminisztrációs feladatokat naprakészen szeretném vezetni a jövőben. Ha eltérek a tanmenettől igyekszem a megjegyzés rovatba rendszeresen feljegyezni a változásokat, hogy a következő év tervezésekor figyelembe tudjam venni. A leveleimre és üzeneteimre próbálok minél hamarabb válaszolni.

A közösségépítésre is nagyobb figyelmet szeretnék fordítani. Osztályfőnök vagyok, de angol tanárként sajnos nem tanítom az osztályomból az összes diákot. A csoportbontások miatt jelenleg a 25 hetedikeseből csak 8 főnek tanítok angolt. Etika órán találkozok az osztályból 16 tanulóval. Csak osztályfőnöki órán vagyunk ott mindannyian, ezért kevés alkalmam van mindenkit jól megismerni és rendszeresen beszélgetni mindenkivel. Tudatosan kell keresnem az alkalmat, hogy a nem tanított tanulókkal is legyen kapcsolat. Terveim közt szerepel iskolán kívüli szabadidős programok szervezése az osztályomnak.

1.4 Személyes célok, feladatok a képzés során

A képzés során elméleti tudásom mélyült, sokkal tudatosabban tekintek a különböző intézményi feladatokra. Tanáraimtól és a csoporttársaimtól folyamatosan megerősítést kaptam a munkámmal és a szemléletmódommal kapcsolatban. Alkalmunk volt tapasztalatot cserélni és betekinteni különböző típusú intézmény működésébe. Ítélezésmentesen beszélgethettünk és mondhattuk el véleményünket. Tanáraink a mentálhigiéniéért is felhívták a figyelmünket. A testi és szellemi egészségünk megőrzése nélkülözhetetlen, hogy sikeresek lehessünk a szakmánkban ezért az önfejlesztésre is nagy hangsúlyt fektetek. Hiszem, hogy épp testben épp lélek lakozik. A tanár kisugárzása nagy hatással van a diákokra. Szeretném, ha a magabiztosságom és a jókedvem kedvező hatással lenne rájuk a mindennapokban.

Bővültek az ismereteim a felnőttképzéssel kapcsolatban is. Eddig többnyire gyermekeket tanítottam, de most már az ifjúkorúakat és a felnőtteket is szívesen oktatnám. Az elmúlt években rengeteg tanulmány jelent meg arról, hogy az Európai Unióban az utolsók közt vagyunk a nyelvtudás területén. Angol nyelvtanárként fontosnak tartom a hatékony idegennyelv oktatást az iskoláskorúak és a felnőttek körében is az élethosszig tartó tanulás jegyében.

2. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények

2.1 A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

A mentornak, a mentorálási tevékenység ellátásához szükséges olyan speciális ismeretekkel, képességekkel és attitűdökkel rendelkeznie, ami a kilenc pedagógus kompetencián felül helyezkedik el (Szőke-Milinte et al. 2016). Ahhoz, hogy a gyakornok kompetenciáit fejleszteni tudjam, megfelelő önismerettel kell rendelkeznem. A képzés során a mentori ismereteim bővültek, képességeim fejlődtek és az attitűdöm is formálódott. Növekedett a rálátásom az oktatási intézményi rendszerre, a szakmai feladatokra és a pedagógusképzés követelményeire. Elemeztem a saját munkahelyem szervezeti működését és annak hatását a mindennapi munkámra. Szakmai tájékozottságomat szélesítettem a differenciálás alaposabb megismerésével és mélyítettem az ismereteimet a szakterületemhez kapcsolódó tehetséggondozás témakörben. Bemutatom az intézményemben működő tehetséggondozást az angol nyelvoktatásban és felvetek néhány mindennapi pedagógus problémát a gyakorlatból, melyre konstruktív megoldásokat javaslok.

2.1.1 Honvéd Utcai Tagiskola bemutatása és rendszerszemléletű elemzése¹

2.1.1.1 Az intézmény bemutatása

A Honvéd Utcai Tagiskola 2009 júliusától a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola tizenegy tagintézményének az egyike. A kétszintes épület a városközpontban lakótelepek között található, mely jól megközelíthető gyalogosan, helyijáratos busszal és személygépkocsival is. 1968 óta magas tanulói létszámmal működik az iskola. Jelenleg 392 gyermeket 31 pedagógus oktat és nevel. A pedagógusok közül 3 fő mesterpedagógus, 15 fő pedagógus II. fokozatban, 10 fő pedagógus I. fokozatban dolgozik és 2 fő gyakornoki pozícióban van. A köznevelési alapellátásban a nevelő és oktató munkát segítő munkakörben 3 fő dolgozik. A diákoknál a nemek aránya: 218 leány és 174 fiú.

¹ A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága kurzus dolgozatából (Vancsura-Szabó Nikoletta 2022)

2.1.1.2 Az iskola működése

A Honvéd Utcai Tagiskola a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola egyik tagintézménye. Tizenegy tagiskolára kiterjedő Pedagógiai Programmal rendelkezik, melyben kitér az egyes tagintézmények sajátosságaira. Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ) meghatározza az intézmény szervezeti felépítését és az intézmény működésének belső rendjét, szintén az egyes tagiskolákra vonatkozóan is. Ezeken kívül a Honvéd Utcai Tagiskola Házirendje és Munkaterve tartalmazza az intézmény működésének további sajátosságait.

2.1.1.3 Döntéshozatali rendszer

A dokumentumokban olvasható célok és feladatok megfogalmazása elég általános. Az SZMSZ -ban néha szükséges a változtatás az aktuális intézményi igények miatt. Ez a tantestület közös elfogadásával történik. Meglátásom szerint szakmai döntésekben a nevelőtestületnek korlátozottak a lehetőségei. Az intézmény önállóan nem gazdálkodhat, mert a fenntartó határozza meg a költségvetést, vagyis a Kaposvári Tankerületi Központ. Sajnos az igazgatónak nincs lehetősége pénzügyekben döntéseket hozni. Az iskola a célkitűzéseit a saját alapítványához (Egészséges Életmódot - Egészséges Környezetért Alapítvány) befolyt pénzüsszemből teszi meg, ami általában a tárgyi eszközök fejlesztésében valósul meg.

2.1.1.4 Az oktatás színvonalát befolyásoló körülmények

A kollektívából sok pedagógus rendelkezik az elérhető legmagasabb besorolási kategóriával. Többségünk rendszeresen továbbképzésekre jár és fejleszti a pedagógusi kompetenciáit, mint például a differenciálás, konfliktuskezelés, az IKT alkalmazás és a tanulás támogatása. A munkaszervezésre jellemző, hogy szakmai munkaközösségek dolgoznak együtt. Munkaközösségi értekezleteken a munkaközösség vezető közvetíti a tagintézményvezető utasításait és kéréseit. Év elején meghatározzák a tanév feladatait és évközben is egyeztetnek vagy reflektálnak a különböző feladatokra. A tagintézményvezető törekszik a szabályok betartására és ezt az intézményben dolgozóktól is megköveteli a közös céljaink elérésének érdekében. Az integrált munkakultúrára törekszünk, a legtöbb pedagógusnak hivatása a tanítás és ezért elkötelezettek az intézmény iránt. Fontos számunkra a munka minősége, a tanulók és a

szülők elégedettsége. Képzéseken és továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk és hiszünk az életfogytig tartó tanulásban.

2.1.1.5 Fejlesztési javaslataim

A tagiskola vezetősége elsősorban a munkakörülményeket és munkahelyi klímát tudják befolyásolni a hatékonyabb működés érdekében véleményem szerint. A pedagógusok jó közérzetéhez nyílt és támogató légkör szükséges, ahol erős a csapatszellem és jó a kollektíva. A pedagógusok azt várják a vezetéstől, hogy legyen emberséges, megértő és figyeljen a munkahelyi légkör milyenségére. Ha a pedagógus jól érzi magát, akkor sokkal motiváltabb és jó hatással van másokra is.

Sajnos napjainkban nincs lehetősége a vezetőségnek anyagilag ösztönözni jobb teljesítményre, ezért más módon kell elérnie, hogy jól érezzék magukat a kollégák. Például a tanári közösség lelki egészségének támogatásával, és a megbecsülés nagyobb fokú kifejezésével. Ez egy mentálhigiénés szakember és egy iskolapszichológus bevonásával tud megvalósulni, akik tréningeket és műhelymunkákat szerveznek. Ez a program a kiégés kezelését vagy elkerülését is szolgálja. Technikákat tanulunk a stressz kezelésére is.

A nevelés és oktatás folyamatában többségünk változatos tanulásszervezési módokat alkalmaz. A frontális oktatás mellett pármunkát és kooperatív technikákat használunk tanórákon, de a differenciált oktatás megvalósítása nem könnyű közel 30 fős osztályokban. Mindemellett integráljuk a roma tanulókat és a tanulási nehézségekkel küzdő diákokat is az egyes osztályokba vagy nyelvi csoportokba. Ahhoz, hogy ez még eredményesebb legyen további csoportbontásokra van szükség és pedagógiai asszisztensek közreműködésére. Természetesen ezt segíti a tananyagtartalom és a tanári munkaterhek csökkentését, mert ezek a tevékenységek sokkal több készülést és szervezést igényelnek. Hosszú távon megtérül a befektetés, hiszen a tudás a jövőnk gazdasági teljesítményét határozza meg. Csapó (2019) előadásában elhangzottak szerint a különböző nemzetközi méréseken (pl. PISA) egyre rosszabbul teljesítünk mi magyarok, mert amit megtanulnak a gyerekek, nem tudják gyakorlati kontextusban alkalmazni. Véleménye szerint akkor jutunk el az alkalmazható tudáshoz, ha gondolkodva tanulunk. A tananyag mélyebb megértése szükséges, nem csak a megtanultak reprodukciója (Csapó, 2019). Nekünk pedagógusoknak felelősségünk, hogy a tanulók gondolkodását különböző tanítási módszerekkel fejlesszük.

Fontos az iskolai könyvtár állomány bővítése különféle szakkönyvekkel és tanítási segédeszközökkel a szaktanárok igényének megfelelően. Ez lehetőséget nyújt a pedagógusok önképzésére és felkészülésére a tanítási órákra. A könyvek beszerzése a hivatalos tankönyvlistáról kerülnek kiválasztásra a jelenlegi oktatási rendszerben, de úgy vélem több tankönyvkiadó könyvei is segíteni tudják a színvonalas oktatást.

Csapó (2019) előadásában az is elhangzik, hogy a többnyelvűség az Európai Unió ajánlásai között szerepel. Meggyőződésem, hogy a második idegennyelv tanítását már általános iskolában érdemes elkezdeni. A német szakos kollégáknak egyre kevesebb a délelőtti óraszám, mert már nem választják a szülők első idegennyelvnek, viszont a délutáni időszáv megfelelő a szakkör biztosítására az érdeklődő tanulóknak 7-8. osztályban. A felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra is szükséges nagyobb óraszámot biztosítani a pedagógusoknak. Az iskolában megvalósuló korrepetálás és tanulmányi versenyekre való felkészítés a szülői terheket csökkenti. Nagyon sok tanuló mögött nincsen támogató szülői háttér, ezért nem tudnak eredményesek lenni vagy a képességeikhez mértén fejlődni.

A belső kommunikáció hatékonysága érdekében fejlesztés szükséges. Az egyik lehetőség Messenger csoportok létrehozása a különböző munkacsoportoknak. Ezekben az aktuális információk és tudnivalók mindenki számára bármikor elérhetőek, például emlékeztetők határidős munkákról és megoldandó feladatokról. A napi teendők posztolása mellett fontos a biztatás, segítségnyújtás és a humor kifejezése is a csoportokban. Egy másik lehetőség a munkahely épületén belül létrehozott kommunikációs tér. Egy csendes beszélgetősarok kialakítása egy kényelmes kanapéval és fotelokkal javítja a munkakörülményeket. A csapatépítő programok szervezése minden pedagógus kolléga találkozását teszi lehetővé. A tantestületi kirándulás mellett olyan programok szervezhetők, amik közös élményekhez juttatnak minket.

A „Honvédos” diákok és tanárok összetartozását egy iskolapóló viselése erősíteni tudja a közösségi programokon. Az iskola arculatához illő nyakkendő vagy sál viselése ünnepélyeken szintén kifejezi az összetartozást.

2.1.2 Tankönyvelemzés

Az MM Publication kiadó által készült Enter the Portal című angol nyelvű tankönyvsorozat tartalomelemzését választottam egy projektfeladatként². Az öt részből álló

² A pedagógiai gyakorlatot támogató kutatások kurzus dolgozatából (Vancsura-Szabó Nikolettta 2023)

sorozat a 2020-as NAT előírásainak a figyelembevételével készült az általános iskolák számára. Intézményünkben negyediktől nyolcadik osztály végéig ebből a tankönyvből tanítunk idegen nyelvet. Azt emeltem ki, hogy a sorozat megfelel a korszerű idegennyelv-tanítás követelményeinek, melyeket tartalmaz az élő idegen nyelv tantárgy kerettanterve. A tartalomelemzés forrása az öt tankönyvből álló angol nyelvű sorozat, melyekből a mintavétel történt. Különböző feladattípusokat mutattam be, melyekkel alátámasztottam, hogy a tanterv főbb specifikációi alapján alkották meg a tananyag tartalmát.

Szerencsés vagyok, amiért ezt a sorozatot választhattam a tankönyvlistáról, mert a tankönyv kapcsolódik a meghatározott kompetenciákhoz: a tanulás kompetenciái, a kommunikációs kompetenciák, a digitális kompetenciák, a matematikai, gondolkodási kompetenciák, a személyes és társas kompetenciák, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái és végül a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák.

A nyelvtanítás célja olyan készségek kialakítása, melyek segítségével a tanulók ki tudják fejezni a gondolataikat és valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet. További cél, az önálló nyelvtanulóvá nevelés, mely az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges. Ezeknek az eléréséhez a tanuló életkorának megfelelő szituációkat kell teremteni, melyekben a nyelvi tartalmak és eszközök átadása szövegösszefüggésbe ágyazottan, konkrét beszédhelyzetekben történik (Oktatási Hivatal, 2020).

A sorozat minden tankönyvében a tananyag elmélyítése változatos feladatokon keresztül történik. Különböző nehézségű kiegészítő feladatok állnak a rendelkezésre, melyek lehetővé teszik a differenciált munkát. Minden szöveghez tartozik hanganyag. Az új szabályok bemutatására rövid videók is a rendelkezésre állnak. A beszédet valóság-hű szituációkban lehet gyakorolni, melyekhez válaszjavaslatokat is találunk szintén hanganyaggal. A tankönyvekhez tartozik munkafüzet, szójegyzék és CD-ROM is a diákok számára. A tanárok számára pedig további hasznos kiegészítő anyagok tölthetők le a kiadó honlapjáról, mint például tanmenetek.

A tankönyvek tanulmányozása és használata közben azt tapasztaltam, hogy a kulcskompetenciák beépülnek a tananyagba, a tanulók megtanulják az összes szükséges nyelvtani szerkezetet és az egyes témakörökhöz tartozó szókinccset. A feladatok tükrözik a nemzeti tanterv szabályait és általános koncepcióit. Összegzésül elmondhatom, hogy a sorozat megfelel a korszerű idegennyelv-tanítás követelményeinek, melyeket tartalmaz az élő idegen nyelv tantárgy kerettanterve.

2.1.3 Differenciálás a tanítási-tanulási folyamatban

Diane Heacox szerint: „A differenciálás azt jelenti, hogy azzal a céllal választjuk meg a tanítás sebességét, szintjét vagy jellegét, hogy megfeleljen a diákok egyéni szükségleteinek, stílusának és érdeklődésének (Heacox, 2006:13)”. A differenciálás fokozza a diákok tanulási kedvét, úgy, hogy tanulási szükségleteiknek megfelelő tevékenységeket biztosít számukra. A differenciálás céljai között van a motiváció, a tartalom változatos megközelítése, változatos munkaformák alkalmazása és a diákok érdeklődésének kielégítése.

Töreksem arra, hogy megfelelő oktatásban részesüljenek a tanítványaim. Figyelembe veszem az egyéni különbségeket és ennek ismeretében vonom be a tanulót az iskolai tevékenységbe. Heacox (2006) a tanítási tartalmat, a folyamatot és a produktumot differenciálja. A tartalommal való differenciálással tekintettel tudunk lenni arra, hogy némelyik diáknak több tanulásra és gyakorlásra van szüksége, némelyiknek kevesebbre. A tanítás folyamatában adhatunk összetettebb és elvontabb feladatokat, hogy kritikai és kreatív gondolkodásra készítssük diákjainkat. A tanulás eredményeképp létrejön egy produktum az elsajátított ismeretek alapján. Ez a nyelvoktatásban gyakran egy prezentáció, fogalmazás vagy egy párbeszéd.

Ackermanné Kelő Kamilla (2023) felsorolása szerint a legnépszerűbb módszerek a differenciálásra a kooperatív technikák, az egyéni tehetségfejlesztő programok alkalmazása, vagy olyan projektek, melyek összekapcsolják a tanórai és az otthoni tevékenységeket. A tanulói előadások lehetőséget nyújtanak olyan saját munkák bemutatására, melyeket a tanuló szabadon választott.

M. Nádasiné Mária (2008:91) definíciója szerint „A differenciálás lényege: a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó fejlesztés és/vagy a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelő önvezérelt fejlődés körülményeinek biztosítása a nevelési gyakorlatban.” Az oktatásban akkor érjük el a kívánt célt, ha a pedagógiai gyakorlat differenciált, teret adva az egyéni sajátosságoknak. Megkülönböztetünk zárt és nyílt oktatást. A zárt oktatás keretei között történő fejlesztést esetében az egyéni sajátosságokat figyelembe vesszük. A pedagógus határozza meg az egyes tanulókra vonatkozóan a differenciálás tartalmát, és körülményeit. A nyílt pedagógiai gyakorlatban nem a pedagógus áll a középpontban, hanem a tanulók, akik maguk is részt vehetnek a saját tanulási folyamatuk megszervezésében. A pedagógus – tanuló – szülő együttműködésén alapul a fejlesztés. A hazai oktatásban többnyire a zárt oktatás jellemző.

Az adaptivitás egy tudatosan felépített pedagógiai folyamat, amelynek során változatos módszereket alkalmazunk a diákok egyéni szükségleteire építve a differenciált tanulásszervezés során (Rapos - Lénárd, 2008). A pedagógusok és a diákok egymás igényeire figyelve, együttműködve vesznek részt a pedagógiai folyamatban. A nyílt oktatás lehetőséget ad arra, hogy a tanulók saját célokat tűzzenek ki, melynek elérésében a pedagógus segít. A tanulók akkor lesznek érdekeltek, ha bevonjuk őket a saját fejlesztési folyamatukba és serkentjük az önfejlesztésüket. A célok egyeztetése természetesen a szülővel együtt valósul meg.

Megoldandó feladatommak érzem a nyílt oktatás elemeinek beemelését a gyakorlatba. Ennek feltétele, hogy a szaktanár kiválóan képzett és kreatív legyen, aki képes átlátni a tanulási folyamatokat és alkalmazni tudja a differenciált fejlesztés érdekében az oktatási-nevelési eljárásokat az adaptív szemlélet szerint. A pedagógus facilitátor a folyamatban.

2.1.4 A tehetség felismerése

Nagyon fontos feladatunk a tehetséges tanulók felismerése. Ehhez tudnunk kell mit is jelent pontosan. Renzulli (N. Kollár-Szabó, 2004:473) nevéhez kötődik a háromkörös tehetségkoncepció, ami kiindulási pontja a tehetség értelmezésének. „A tehetség olyan viselkedésformákból áll, amik az emberi vonások három alapsoportjának interakcióját tükrözik. Ez a három alapsoport az átlagon felüli általános és/vagy specifikus képességek, magas fokú feladat iránti elkötelezettség és kreativitás.”

A köznevelési törvény leírása szerint „a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség”.³

A tehetségazonosításra különböző intelligenciatesztek és eszközök állnak rendelkezésre. Tapasztalataim szerint az általános iskolákban a pedagógiai gyakorlatban a tehetséges gyermekeket a pedagógusok a tantárgyi teljesítményük, és a különböző tanulmányi versenyeken és kompetenciaméréseken elért eredményük alapján azonosítják be. A tehetséges gyermek felismerése komoly szakmai felkészültséget igényel. Ackermanné Kelő Kamilla (2023) írása szerint meg kell ismernünk a tanulót, melynek alapja az aktív figyelem. A

³ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 4. § 14.

megfigyelés része, hogy a diák milyen tevékenységet választ a tanórai keretek között, és mivel lehet hatékonyan motiválni. A megfigyelés kiterjed a szakkörökre, szervezett iskolai programokra és szabadidős tevékenységekre is. A tanuló alaposabb megismeréséhez gyakori együttes tevékenységére van szüksége a pedagógussal. A beszélgetések során feltérképezhetjük a tanuló érdeklődési körét, személyes motivációját és tanulási szokásait, tanulási stílusát. Ezeken felül a szülőkkal való kapcsolattartás során az otthoni szokásokról, tevékenységekről is információhoz jutunk. Ha megismertük a tanulót, akkor lehet kijelölni tanulmányi célokat.

2.1.5 A tehetséges diákok differenciált tanítása

Heacox (2006) szerint a tehetség veleszületett adottság, amely megnyilvánulhat, mint kivételes képesség. Nem minden tehetséges tanuló teljesítménye kiváló és nem minden kiváló tanulóról mondhatjuk el, hogy tehetséges. Ezt szem előtt tartva kell alakítanunk a differenciált oktatást. A tehetséges tanuló jellegzeteségei:

1. Kivételesen nagy mennyiségű tudást őriznek magukban
2. A tanulás üteme gyorsabb a társaiknál
3. Gyors a felfogásuk és azonnal képesek alkalmazni a tanultakat
4. Kíváncsiak, gyakran beszélgetnek felnőttekkel
5. Szókincsük gazdag
6. Gondolkodásuk rugalmas, a feladatokat különböző módokon is megoldják
7. Képesek eredeti ötletek és megoldások találására
8. Elvont fogalmakban gondolkodnak és látják a következményeket
9. Gondolkodásuk kritikus
10. Viselkedésük célorientált

Heacox (2006) azt állítja, hogy a tehetséges diákok sikeres differenciálásának a kulcsa a tanulmányok személyessé tétele. Ebben segítségére lehet egy mentor, aki mozgósítja azokat a szaktanárokat, akik hajlandók külön foglalkozni a tehetségekkel. A mentor lényeges tényező a hatékony differenciálásban, mert fejleszteni tudja a tehetség tudását és készségeit az említett jellemvonásokra alapozva.

Az iskolának felelőssége, hogy felismeri-e a tehetséget és gondozza-e. Úgy vélem, van annyi tanítási tapasztalatom, hogy képes vagyok felismerni azt a tanulót, aki tehetséges angol

nyelvből. Fontos feladatommak érzem a tehetségek gondozását, hiszen a felső tagozat ennek kiváló színtere. Hiszem, hogy ezt az adaptív oktatás alkalmazásával lehet megvalósítani.

2.1.6 A sikeres nyelvtanulás tényezői

Polonyi és Mérő azt kutatták, hogy milyen tényezők szükségesek a sikeres nyelvtanuláshoz (Polonyi – Mérő, 2007). A kutatási eredményeiket három kategóriába sorolták: külső, környezeti tényezőkre, motivációs tényezőkre és kognitív tényezőkre. A legfontosabb külső tényező szerintük a nyelvtanítás korai kezdete a nyelvismeret magasabb szintjének eléréséhez. A minél többfajta idegennyelvi input, például angol nyelvű könyvek, filmek vagy angol nyelvterületen való tartózkodás segíti a nyelvtanulást. A szerzők a motivációs tényezők közül a kitartást és a szorgalmat emelték ki. Az akarat, a kitartás, a szorgalom és a türelem szintén fontos személyiségjegyek. A belső motiváció az érdeklődést és a kíváncsiságot takarja. A kognitív tényezők közül a logikát, a jó fonológiai érzéket, a jó memóriát, az asszociációs képességet, analógiás gondolkodást, jó kommunikációs készséget és a nyelvérzéket tartják szükségesnek.

A nyelvérzékről azt gondolják, hogy aki rendelkezik vele, magasabb szintre tud jutni a nyelv terén. Szerintük a nyelvvizsgára fel lehet készülni talán bárkinek, de aki nem tehetséges, az középfokon leragad. Az erőfeszítésen múlik mennyire tanulunk meg egy nyelvet és a motiváción, mellyel kompenzálni lehet a nyelvi tehetséget alkotó bármely készség vagy képesség hiányát.

2.1.7 Az idegennyelvi tehetséggondozás a Honvéd Utcai Tagiskolában

A tehetségek gondozása mindig is az iskolai feladatok közé tartozott. Az angol nyelvi tehetséggondozás jelentősége az emeltszintű nyelvoktatás megjelenésével egyre fontosabbá vált. Iskolánkban negyedik osztály végén szintfelmérő tesztet írnak a diákok melynek eredménye alapján soroljuk be a tanulókat a képességeiknek megfelelő csoportba. A kiemelkedő eredményt elérő diákok kerülnek be az emelt szintű angol nyelvi csoportokba, ami azt jelenti, hogy heti öt órában tanulják felső tagozaton az idegen nyelvet. Jellemzően 14-16 diák tanul egy csoportban. A tehetséggondozó tevékenység az egész emelt szintű csoportra vonatkozik. A többi diák úgynevezett alap csoportba kerül és heti három órában tanulják az

idegen nyelvet. Az évfolyamonként két fajta csoport különböző tanmenet alapján halad a tanév során. Az emelt csoport nagyobb tananyagterheléssel terhelhető.

Az emelt szintű csoportok összetétele homogén, ezért lehetősége van a nyelvtanároknak a gyorsabb haladásra a tananyaggal és többletismereteket is tudunk nyújtani. Az Országos Angol Tanulmányi Versenyen és a Megyei angol nyelvi versenyen rendszeresen részt vesznek a tanulóink. Kaposvár különböző iskolái szoktak városi szintű versenyeket szervezni, melyeken szintén szívesen részt veszünk. Például szépkiejtési versenyen, betűző versenyen vagy egyéb tematikus tanulmányi versenyen. A munkaközösségünk házi versenyeket rendez évente különböző témakörben. A versenyeken való részvétel lehetőséget biztosít a tehetséges diáknak megmérettetésre és sikerélmény szerzésére.

Egyre nagyobb a szülői igény a minőségi nyelvoktatás biztosítására, aminek az eredménye a sikeres középfokú nyelvvizsga megszerzése. Ezeket az igényeket szem előtt tartva felkészítjük a nyelvtanulóinkat a szóbeli és az írásbeli angol nyelvvizsgára. Nyolcadik osztály végén próbavizsgát szervezünk az emelt csoportokba járó tanulóinknak. Évről-évre egyre jobb eredményt érnek el a diákjaink és a sikeres próba után, aki teheti, jelentkezik a valódi vizsgára. A LanguageCert⁴ nevű vizsgára jelentkeztünk az elmúlt években. Az Euroexam⁵ nyelvvizsga feladattípusaival is megismertetjük a diákjainkat és az ideitől már ezt is választják. A két nyelvvizsgatípus különböző feladattípusokat is tartalmaz. A megfelelő nyelvvizsga kiválasztásához szem előtt tartjuk a sajátos személyiségvonásokat. Valaki például felkészülés nélkül tud egy témáról beszélni két percig, annak a LanguageCert nyelvvizsgát ajánljuk. Valaki viszont igényli a 10 perces felkészülési időt mielőtt előadja a feladatban szereplő történetet egy képregényről, annak az Euroexam vizsgatípust javasoljuk.

Kaufmann Péter (Kaufmann, 2018) felveti azt a kérdést, hogy beszélhetünk-e tantárgyankénti tehetséggondozásról vagy függetleníteni érdemes a tehetséggondozást a szaktantárgyaktól. Természetesen a válasza igen, ezért vizsgálja a tehetséggondozás nyelvoktatásban rejlő lehetőségeit. Szerinte a nyelvoktatás azért kivételes, mert egyfajta gondolkodásmódot kell elsajátítani, ami segít a tananyag feldolgozásában és használatában. A nyelvoktatásban már a hetvenes évektől használjuk a kooperatív, kommunikatív technikákat, a projekt módszert és fejlesztjük a prezentációs készségeket. Szerencsésnek mondhatjuk

⁴ languagecert.hu (2024.04.15.)

⁵ euroexam.org (2024.04.15.)

magunkat, mert rengeteg eszköz és módszer áll a rendelkezésünkre, csak a kreativitásunktól függ, mit használunk fel az tanításban.

A munkám során azt tapasztalom, hogy sok tanuló több tantárgyból is kiváló, nem csak angol nyelvből. Természetesen más szaktanárok is felismerték bennük a tehetséget és többletfeladatokkal látják el őket. Ackermanné Kelő Kamilla (2023) említést tesz a burnout jelenségről, ami azt jelenti, hogy amelyik tanuló az alsó tagozattól kezdve több tantárgyból folyamatosan szakkörre jár és tanulmányi versenyekre, az sajnos kiegészéssel szembesülhet. Az is tapasztalható, hogy felső tagozaton a növekvő terhek és délutáni elfoglaltságaik miatt nem szívesen versenyeznek már a tanulók. Ezt a szaktanároknak figyelembe kell venni és optimalizálni szükséges a terhelést a tanuló érdeklődési területének megfelelően.

Digitális eszközök használatával színesítem a hagyományos oktatást. Lehetőségem van olyan tanterekben tanítani, ahol tableteket tudok használatba adni a tanulóknak vagy asztali számítógépet. Alkalmanként saját telefonjukat is használhatják a diákok angol órán. Ezeken az órákon a KÉRTA DKT moduljában tudok órai feladatokat kijelölni a csoportjaimnak. Ezek jellemzően linkek, melyek online gyakorló feladatokhoz vezetnek. Sok esetben az aktuálisan tanult nyelvtani szerkezetek vagy szókincs gyakorlására alkalmasak. Legnagyobb előnyük, hogy minden tanuló a saját tempójában tud haladni a feladatokkal és a feladatokat saját maguk le tudják ellenőrizni. A tanteremben monitorozva az egyéni munkát segítséget tudok nyújtani annak, akinek szükséges. Ezek a feladatok mennyiségi és minőségi differenciálásra is alkalmasak. Gyakran csatolok olvasás szövegértés feladatokat, hallás utáni szövegértést és írásbeli feladatokat is. A KRÉTA rendszer otthonról is elérhető, ezért házi feladat csatolására is használom. Nagy előnye, hogy az órai feladatok utólag is megnyithatók és visszanezhetők.

Jelenleg A KRÉTA Idegennyelvi Felkészítő Modult tanulmányozom és gyűjtök tapasztalatokat, hogyan tudom a legmegfelelőbbben beépíteni az angoltanulásba az alkalmazást. Ez egy olyan tanulástámogató eszköz, amely játékos feladatokkal biztosítja az idegen nyelvi kompetenciák fejlődését olvasás, írás, szövegértés és beszéd tananyagaival az alapfoktól a felsőfokig angol és német nyelvből⁶. A fiatalok igényeihez igazodnak a videók és feladattípusok, ezért fenn tudja tartani a diákok motivációját. A szituációkat a valós élethelyzetekből meríti ezért nagyon gyakorlatias. Lépésről lépésre lehet személyre szabni a tananyagot. Számomra az a legígéretesebb, hogy a differenciált nyelvoktatásra kiváló alkalmazási lehetőségeket nyújt. Elérhető a KRÉTA felületén, de okos eszközre is letölthető az

⁶ <https://tudasbazis.ekreta.hu/pages/viewpage.action?pageId=70222086> (2024.04.15.)

alkalmazás a KRÉTA felhasználóknak ingyenesen. Több mint 1300 feladat közül tudok választani a tanulóim számára, melyeket kiküldök a tanított csoportjaimnak vagy egy-egy kijelölt tanulónak. Alkalmasnak ígérkezik a tehetségek fejlesztéséhez és a felzárkóztatáshoz egyaránt.

Iskolánk az angol tanárok kérésére évek óta megrendeli a BOOKR Class⁷ nevű alkalmazást a tankönyvlistáról. Minden diák saját kóddal hozzáférést kap. Az alkalmazás digitális meséket, olvasmányokat, dalokat és szókétyákat tartalmaz különböző nyelvtanulási szinten. Az élményalapú angoltanítás a célja. Változatos módon be tudjuk építeni a tananyagba, mert önálló feladatként is adható, de frontálisan is feldolgozható egy-egy mese.

Összegzésül elmondhatom, hogy szerencsés helyzetben vagyok angol tanárként. Rengeteg eszköz áll a rendelkezésemre, amiből válogathatok. Az iskola vezetősége támogatja a nyelvoktatást, ezért fontos számukra a munkám és a véleményem. A munkaközösségünk is támogató és céltudatos.

2.1.8 Mentori feladataim

A mentor legfontosabb feladata a gyakornok szakmai fejlődésének a segítése. Segíti a kezdő tanár beilleszkedését az intézménybe, majd folyamatosan elemzi és értékeli a munkáját. Célja a gyakornok fejlődésének ösztönzése. (Szőke-Milinte at al. 2016) A mentori tevékeny része az egyetemi hallgatók szakmai gyakorlatának a segítése is, továbbá a tehetséggondozásban és a felzárkóztatásban is segítő, támogató szerepe van. A mentorálás gyakorlásához szükséges bizonyos ismeretekkel, képességekkel és attitűdökkel rendelkeznie a mentornak, attól függetlenül, hogy gyakornokot vagy tehetséges tanulót mentorál. A tehetségfejlesztés esetében is felmérem a tanuló képességeit és ennek megfelelően tervezem meg a fejlesztést és megfelelő módszertani kultúrával támogatom. A fejlesztés folyamatát a mentorálttal együttműködve tervezem meg. Képes vagyok a tanulót támogatóan értékelni és konstruktív problémamegoldást alkalmazni. A tanórán kívüli tapasztalatszerzését irányítom miközben az önálló elképzeléseit támogatom. Ha a munkám során tehetséges tanulót mentorálok, a mentorálás számomra is egy tanulási helyzet, ahol én is tanulhatok a diákomtól. Szerencsés esetben mindkettőnk önbizalma növekedik és sikerélményhez jutunk.

⁷ <https://bookrclass.com/elmenyalapu-angoltanitas-varazslatos-konyvekkal-es-feladatokkal> (2024.04.15.)

Úgy gondolom személyiségemnek köszönhetően rendelkezem olyan attitűddel, ami által sikeres mentor leszek. A mentorálttal való kapcsolat kialakításnál törekszem a nyugodt lelkesítő légkör megteremtésére. Türelmesnek és támogatónak tartom magam és képes vagyok kölcsönös bizalmat kialakítani. Természetes számomra, hogy felelősséggel tartozom a mentoráltam fejlődéséért. Fontosnak tartom a folyamatos önreflexiót az önfejlődésem érdekében.

2.1.9 Pedagógusok problémái

A pedagógusok problémái témát kolléganőmmel vizsgáltuk a közvetlen környezetünkben személyes interjúk készítésével⁸. Dolgozatunkban arra kerestük a választ, hogy milyen problémákkal küzdenek a mindennapokban, és hogy ezekre milyen megoldást lehetne találni. Öt kollégánkkal készítettünk interjút, akik között alsós tanító, napközis nevelő és felső tagozaton tanító szaktanár, valamint felsős osztályfőnök is megtalálható. Mindegyik interjúalanyunknak ugyanazokat a kérdéseket tettük fel, amelyek azon problémák körét ölelik fel, amelyekkel mi magunk is napi szinten meg kell, hogy küzdjünk. Ezekből szeretnék rávilágítani néhányra.

2.1.9.1 A motiváltság napjainkban

Napi szintem tapasztaljuk, hogy egyre kevésbé motiváltak a gyerekek a tanulásra. A jól bevált módszerek és praktikák jelenleg már nem működnek. A gyerekek egy részének nincs kedve tanulni, unják a feladatokat, nem szeretnek írni, olvasni, amit ki is nyilvánítanak. Fáradtak, nehezen köthető le a figyelmük és egyre csökken a koncentrációs képességük a tanítási órákon. Ha valami elsőre nem sikerül, feladják, nem próbálkoznak újra. Az is érzékelhető, hogy a kapott érdemjegyek sem ösztönzik ezeket a gyerekeket a jobb teljesítményre. Sajnos ezzel egyidőben, néhány szülőt sem érdekel eléggé, hogy a gyermeke hogyan teljesít az iskolában.

⁸ A pedagógusok és a pályakezdő pedagógusok problémái kurzusfeladatából (Szabóné Maretics Veronika-Vancsura-Szabó Nikoletta 2024)

2.1.9.2 A digitális eszközök sokoldalú használata

Azok a pedagógusok, akik több mint 20 éve vannak a pedagógus pályán, nem születtek bele a digitális világba, hiszen felnőttként kezdték el használni az internetet, a különböző digitális eszközöket. Meg kellett tanulniuk, hogyan kell a különböző eszközöket egymáshoz csatlakoztatni, milyen lehetőségek rejlenek az interaktív tábla használatában, hogyan kell szöveget szerkeszteni, PPT-t készíteni, zenét vágni stb. A régi előadási módok, a hosszú tanári magyarázat már nem köti le a gyerekeket, unalmas számukra. Kollegáink folyamatosan tanulják a technikai eszközök használatát, önmaguk képességeihez és a saját tantárgyukhoz kapcsolódóan folyamatosan új dolgokat sajátítanak el. Az önképzés mellett egymást is segítve működik a tudásmegosztás. Mindannyian egyetértettek abban, hogy a covid okozta online oktatás során rövid idő alatt rengeteg tudásra tettek szert a digitális eszközök használata tekintetében, hiszen arra törekedtek, hogy hatékonyan tudjanak oktatni.

2.1.9.3 Fegyelmezési módok

Az az általános vélemény, hogy a tanulók neveltségi szintje változott. Más lett a viszonyuk az iskolához és egymáshoz is. A pedagógiai gyakorlatban korábban használt fegyelmezési eszközök az esetek döntő többségében már nem hatásosak. Sok családban otthon nincsenek szigorú szabályok, néha a gyerek hoz döntéseket olyan helyzetekben, amikor a szülőknek lenne a feladata. Ezek után a pedagógust túl szigorúnak gondolják, az iskolát pedig szabályokkal telinek. A tanulók gyakran nem fogadják el a tanár utasítását, visszabeszélnék, alkudoznak. Azt is látjuk, hogy több családban a szülő a gyermekével baráti viszonyt ápol, és bármilyen probléma, fegyelmi vétség esetén védi a gyermekét. Ezekben a helyzetekben a pedagógust vagy egy másik gyermeket hibáztatnak. Gyakori, hogy a szülő a gyermek előtt vagy a gyermekével közösen mond rossz véleményt a pedagógusról, ezáltal a felnőtt tekintélye csorbul. A pedagógusok olyan fegyelmi vétségekkel és szituációkkal találkoznak az iskolában, amelyek régebben nem fordultak elő pl. illegális szerek használatával.

2.1.9.4 A szülővel való kapcsolattartás nehézségei

A szülők jelentős része kevés időt tölt a gyermekével és sajnos keveset beszélget vele napi szinten. Sokan élnek mozaikcsaládban ill. megosztott szülői felügyeletben, és ritkán

érdeklődnek az iskolában történekről. A hagyományos találkozási lehetőségeken kívül- szülői értekezlet, fogadóóra- a szülők az osztály Messenger vagy Facebook csoportjában ill. a Krétában szinte nyomon tudnák követni az iskolai történéseket, azonban ez nem jellemző. A határidőket nem mindenki tartja be, az iskola által hazaküldött adatlapokat, egyéb fontos dokumentumokat sokan rosszul vagy hiányosan töltik ki.

Egy másik tapasztalt nehézség, azzal kapcsolatos, ha a pedagógus jelez egy konfliktust vagy problémát, a szülők nem hiszik el azt. Úgy vélik, az ő gyermekük viselkedésével és hozzáállásával minden rendben. Otthon a tanulnivalót felmondja és nem értik, hogy az iskolában miért nem teljesít jól. Nem hiszik el, hogy a gyermekük hogyan viselkedik az iskolában, ezzel ellentétben a gyermeküknek viszont mindent elhisznek feltétel nélkül, amit az iskolai dolgokról mesél. Ugyanakkor, ha a szülő szeretne valamit kérni a pedagógustól, akkor akár reggel korán vagy későn este is felhívja vagy üzenetet küld. Néha lehetetlen kéréssel fordulnak a pedagógushoz pl. szóljon a gyerekeknek, hogy fújja ki az orrát.

2.1.9.5 Lehetséges megoldások

A tapasztalt nehézségek értelmezéséhez Steigervald Krisztián *Generációk harca* (2020) című könyve segít. A könyv a különböző generációkat mutatja be és feltárja a generációs különbségek lehetséges okait. Az író szerint meg kell értenünk egymást a sikeres együttéléshez. Ehhez az szükséges a mi szakmánkban, hogy a tanár legyen kíváncsi arra, mi foglalkoztatja a gyerekeket: miket olvas, mivel játszik, milyen a cyberénje. A kíváncsiság a kommunikáció alapja, a kommunikáció pedig a kapcsolódásé. Ha a kíváncsiság kimarad és a felnőtt leszólja a gyerek tevékenységét, akkor nem lesz képes kapcsolódni hozzá az iskolában.

Steigervald (2023) saját kutatása alapján olyan elvárásokat fogalmaz meg a diákok részéről, amit érdemes a pedagógiai gyakorlatban használni. A tanár – diák viszonyában fontos a közös hangnem, a bizalom, a kölcsönös tisztelet, kölcsönös tiszteletadás és annak a megértése, hogy közös a célunk. Továbbá a diákok szeretnék, ha az oktatás gyerekfókuszú és nem tárgyfókuszú lenne, ahol partnerként tudnának kapcsolódni. Végül a kölcsönös megértés és kölcsönös empátia is az elvárásaik közé tartozik. Az ókori mentor–mentorált viszonyt, ahol az az idősebb egyoldalúan tanította a fiatalat, felváltja a kölcsönös tanuláson alapuló mentorálás. Ki lehet használni az egymástól való tanulás lehetőségét, ha a tanárok el tudják fogadnia, hogy a diák is hozzá tud tenni az oktatáshoz és tud nekünk újat mondani.

Steigervald (2023) arról is beszámol, hogy olyan elvárásaink vannak a gyerekek felé, amikkel nem tudnak azonosulni, ezért ellenállásba ütközünk. Például a nagy mennyiségű lexikális tudás megszerzése. Egyetértek vele abban is, hogy szükséges a tanulás tanítása, a lényeg kiszűrésének a fejlesztése és az önismeret tanulása is. Változatos munkaformákkal, élménypedagógiával és a digitális eszközök sokszínű használatával tudjuk javítani az oktatás minőségét.

Mindent egybevetve azt tapasztaljuk, hogy változik a környezet, a gondolkodásmód és mások az elvárások. Felgyorsult az idő és nagy a nyomás a gyermekeken. Mindannyian érezzük a változást és keressük a megoldást a problémákra. Türelemmel, egymás kölcsönös támogatásával és megvalósítható célok kijelölésével tudjuk formálni a közös jövőnket.

2.2 Összegző reflexió a szakmai fejlődésről

A köznevelési intézmény szervezete és a nevelési, oktatási intézmény hatékonysága nevű tantárgyakból megtanultam más szemszögből nézni a saját intézményemre. Elgondolkodtatott, hogy mennyi apró részlet befolyásolja a hatékony munkát az iskolákban. A vezető döntéshozatalától kezdve a tanári szoba elhelyezkedésén át a szervezeti kultúráig. A speciális nevelési feladatok tantárgysorozat megtanított arra, hogy milyen az átlagtól eltérő tanuló és nem ér felkészületlenül, ha egy SNI-s, BTMN-es, fogyatékossgal élő vagy akár egy roma tanulót kell integrálnom a nyelvi csoportomba. A pedagógusok mentálhigiénéje képzés során megtanultam, hogy mennyire fontos a testi és lelki egészség is. Tenni kell azért, hogy jól érezzem magam a bőrömben, hiszen a viselkedésemmel mintát nyújtok a tanított gyermekeknek. A megjelenésem tükrözi a személyiséget és a kedélyállapotomat, ami hatással van a tanított gyermekekre. Oda kell figyelni a feltöltődésre, mert hiszem, hogyha jól érzem magam, akkor a környezetemre is kedvező hatással vagyok. Másrészt pedig nekem is egészségnevelőnek kell lennem, mert a szakmában a nevelés része az egészségfejlesztés és az egészségműveltség formálása. Már tudom az is, hogy határokat kell szabni a szülőknek a kapcsolattartásban.

Kedvenc tantárgyaim közé tartozott az ifjúkor pszichológiája és a felnőttoktatás módszertana. Eddigi munkám során többnyire gyermekekkel foglalkoztam, de várom a közös munkát a fiatal felnőttekkel. Ismereteim bővültek a generációs különbségekről és ennek köszönhetően átértékelődött bennem a fiatalokról kialakult kép.

Élveztem az esetmegbeszéléseket is. Nagyon gyakorlatias volt a különböző véleményeket és nézőpontokat összevetni egy-egy konfliktus kapcsán. Egyre több problémával szembesülök a napi munkám során, olyanokkal is, amikhez hasonlóval eddig még nem. Előfordul, hogy ledöbbenek a történeteken és hirtelen nem tudom mi a legjobb megoldás adott helyzetben. Az oktatók és a képzésen résztvevő kollégák új ötleteket és gondolkodásmódot mutattak be, amiből meríteni tudok a jövőben. A csoporttársak különböző szakmai területekről jöttek. A beszélgetéseink során ismereteket szereztem tőlük a kisgyermekgondozásról, a hitoktatói munkáról és a csoportos tanítási gyakorlat szervezéséről is. Közvetlen kolleganőmmel a két év alatt folyamatosan segítettük és bíztattuk egymást, erősödött a szakmai kapcsolatunk.

A mentori feladatokról a képzés előtt még nem tanultam, ezért sok újat megtudtam a mentorálás folyamatáról. Kihívás számomra a tanultak alkalmazása gyakorlatban, mert nem csak a gyermekek tanítása nagy felelősség, hanem az is, hogy mit adok át a mentoráltamnak.

3. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása

3.1 A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

A képzés során számomra az egyik legfontosabb tantárgy az adaptivitás volt. Az oktató munkámat nagymértékben javítani fogja az adaptív szemlélet és a szakmai önmegvalósítás egy lehetséges útját is biztosítja. M. Nádas Mária (2006) szerint a nyílt oktatásról sok pedagógus azt gondolja, hogy a zűrzavaros, átláthatatlan és nehezen kézbe tartható. Ennek az lehet az oka, hogy többre értékelik, ha a tanulók elfogadják az általunk megfogalmazott kereteket. Ezen szeretnék változtatni, hiszen a tanulókkal való együttműködés lehetővé teszi, hogy a tanításuk során a társunk lehessen. Az egyéni céljaimat már nem csak az határozza meg, hogy szeressenek és elfogadjanak, hanem érdekeltté szeretném tenni a tanítványaimat az angol nyelvtanulás iránt. A közös célokat és elvárásokat egyeztetni fogom a tanulókkal és a szüleikkel. Tudatosabban fogom kezelni, hogy nem minden tanulási tartalom vonatkozik egyformán mindenkire ezáltal hatékonyabbá válik az egyéni tanulás.

Megtanultam mit jelent az önreflexió. Egy olyan eszköz, ami a tanári tevékenységem fejlődését segíti, miközben az elméleti és a gyakorlati tudásomat vizsgálom. A pedagógiai tevékenységem során önellenőrzést kell folytatnom a gyermekekkel való kapcsolatomban és a

saját személyemmel kapcsolatban is. Erre nyitottan tekintek, mert ez egyfajta felelősségvállalás a munkámat illetően és a fejlett önismeret a fejlődésemet szolgálja.

3.2 Az elméleti ismeretek és a gyakorlati tapasztalatok összevetése

Hasznos volt számomra a sok gyakorlati ismeretet nyújtó tantárgy. Volt olyan, amely már nem volt számomra új, hiszen gyakorló pedagógus vagyok, de mindenképpen visszajelzést adott arról, hogy megfelelően alkalmazom azokat a gyakorlatban. A csoporttársakkal való csoportmunka során is rengeteg megerősítést kaptam. Tudatosabban tekintek már olyan tevékenységekre, amit eddig ösztönösen csináltam. Rengeteg jó gyakorlatot hallottam, amiket már ki is próbáltam a tanulóimmal.

A speciális nevelési feladatok nevű tantárgy keretén belül megtanultuk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek közé tartoznak a különleges bánásmódot igénylő gyermek. Pontosan a sajátos nevelési igényű tanuló, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, és a kiemelten tehetséges tanuló is. A gyakorlati ismereteim bővítésre szorulnak, mert a saját intézményemben csak egy-két fő SNI-s vagy BTMN-es tanuló jár, és nem az én nyelvi csoportomba tartoznak. Előállhat az az eset is, hogy a hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tartozhatnak bármelyik különleges bánásmódot igénylő kategóriába. Az is lehetséges, hogy a hátrányos helyzetű tanuló kiemelten tehetséges. Jövőbeli terveim közt van megismerni a pedagógiai szakszolgálat tehetséggondozási feladatait. Informálódni fogok, hogy mentorként hogyan tudok kapcsolódni a szakszolgálat szolgáltatásaihoz.

Úgy vélem, sokféle esettel találkozni fogok a gyakorlatban, amire jelenleg nem számítok vagy nem lehet felkészülni, de iránymutatást kaptam, hogyan érdemes közelíteni egyes problémák felé. Hálás vagyok az oktatóimnak, hogy naprakész szakmai ismereteket nyújtottak a képzés során és a szakmai tudásuk, tapasztalatuk példaértékű és követendő számomra. Fejlődött a szakmai nyelvhasználatom is. Rengeteg szakirodalmi ajánlást is kaptunk, amiből szükség esetén meríteni fogok.

3.3 További szakmai tervek

Hosszú távú tervem a mesterpedagógus fokozat elérése, és fejlesztő innovátori tevékenység folytatása. Célom olyan szakemberré válni, aki megújulást hoz a gyakorlati nyelvoktatásba és aki tovább fejleszti az intézményünkben a nyelvoktatás minőségét új módszerek bevezetésével. A gyakornokok és a pedagógus kollégákat tudásmegosztással támogatnám ebben a munkában. Célom az is, hogy megfeleljek a pedagógus-előmeneteli rendszer mesterpedagógus fokozatának három fő célkitűzésének. Az első szerint a köznevelési rendszer eredményességét próbálom javítani, amely a gyermekek fejlődésében, teljesítményének javulásában, és a köznevelési rendszer egészének adaptívitasában valósul meg. A második célom a pedagógusszakma presztízsének javítása helyi szinten. És végül a harmadik szerint egy olyan fejlesztésben veszek részt, mellyel az intézményem fejlődését is elősegíteném (Oktatási Hivatal, 2019).

4. Összegzés

A portfólión három fejezetre tagolódik. Az első fejezetben a több mint húsz éves szakmai életutamat mutatom be és megfogalmazom a képzéssel kapcsolatos elvárásaimat. Rávilágítok az erősségeimre és a gyengeségeimre, melyek alapján kitűzöm a személyes céljaimat a mentorképzéssel kapcsolatban.

A második fejezet a szakmai fejlődésemet tartalmazza a mentori kompetenciák alapján. A mentorálás gyakorlásához szükséges ismereteim, képességeim és attitűdöm fejlődését kétféle módon ismertetem. Egyrészt bemutatok három olyan dolgozatot, melyeket a képzés során készítettem különböző tantárgyakból. A Honvéd Utcai Tagiskola bemutatása és rendszerszemléletű elemzése, az intézményben használt angolnyelvű tankönyvsorozat elemzése és a pedagógusok problémái című dolgozataim témái a legmeghatározóbbak a munkám során. Másrészt célom volt ismereteket szerezni a tehetséggondozásról és a differenciálásról, mert ezek nagymértékben meghatározzák a mindennapi szakmai munkámat. Intézményünk nagy hangsúlyt fektet a tehetséggondozásra, ezért a képzés során ebben a témában mélyültem el, hogy felhasználhassam a tanultakat a jövőben.

Ismereteimet bővítettem arról, hogyan lehet felismerni a tehetséget és hogy mik a sikeres nyelvtanulás tényezői. Feltérképeztem ezeknek a megjelenését az intézményemben zajló tehetséggondozással és további mentori feladatokat jelöltem ki magamnak.

A harmadik fejezetben a szakmai céljaimat fogalmaztam meg. Kiemeltem a legfontosabb elméleti ismereteket, amit a képzés során tanultam és fel tudom használni a gyakorlatban. Megfogalmaztam a rövid és hosszú távú terveimet, aminek a megvalósítására törekszem angol szakos tanárként.

5. Felhasznált irodalom

Ackermanné Kelő K. (2023): A tehetséggondozás kritikus pontjai. *Danubius Noster*, 23(3), 5-16.

Baráth T. (2006): Az iskolavezetés jellemzői és az intézmény eredményessége, hatékonysága. *Új Pedagógiai Szemle*, 06(7-8), 56-72.

Csapó B. (2019): A jövő elvárásai és a tudás minősége. In: M. Kónyáné Tóth M. - Molnár Cs. (szerk.) *Az oktatás átalakulása a tudástársadalom és a mesterséges intelligencia korában*. Debrecen: Suliszerviz Oktatási és Szakértői Iroda Kft., pp. 182-192.

Heacox D. (2006): *Differenciálás a tanításban, tanulásban*. Budapest: Szabad Iskolákért Alapítvány.

Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola honlapja. *Szervezeti és Működési Szabályzat*. Letöltés dátuma: 2024.04.03. forrás: <https://drive.google.com/file/d/1g8m6HzJJCZa0dNE3ajGvybWKb6QaxHyB/view>

Kaufmann P. (2018): *Tehetséggondozás (nem csak) a nyelvoktatásban*. Modern Iskola Letöltés dátuma: 2024.04.03. forrás: <https://moderniskola.hu/2018/01/tehetseggondozas-nem-csak-nyelvoktatásban/>

N. Kollár K. - Szabó É. (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Budapest: Osiris.

Oktatási Hivatal honlapja. *Útmutató a Mesterpedagógus fokozat minősítési eljárásához*. Letöltés dátuma: 2024.04.03. forrás: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatás/pedminosités/2020/Mester_utmutato_negyedik_2019_vegl.pdf

Oktatási Hivatal honlapja. *Élő idegen nyelv 5–8. évfolyam (angol)*. Letöltés dátuma: 2024.04.03. forrás: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatás/kerettanterv/elo_idegen_nyelv_F_egyben.docx

Polonyi T. É. - Mérő D. (2007): A sikeres nyelvtanulás tényezői. *Alkalmazott pszichológia*, 07(2), 88-117.

Rapos N. - Lénárd, S. (2008): *Adaptív oktatás*. Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság

Steigervald K. (2020): *Generációk harca - Hogyan értsük meg egymást?* Budapest: Partvonal Könyvkiadó.

Steigervald K. (2023): *Generációk harca - Hogyan tanuljunk egymástól, egymásért?* Budapest: Partvonal Könyvkiadó.

Szőke-Milinte E. - Kotschy B. - Sallai É. (2016): *Mentorok tevékenységének támogatása*. Budapest: Oktatási Hivatal.

Vancsura-Szabó N. (2020): *Portfólió a Pedagógus II. fokozat eléréséhez*

6. Mellékletek

A nevelési, oktatási intézmény hatékonysága Honvéd Utcai Tagiskola rendszerszemléletű elemzése Vancsura-Szabó Nikoletta

Kaposvár, 2022. december 2.

A Honvéd Utcai Tagiskola 2009 júliusától a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola tizenegy tagintézményének az egyike. Egykor Krénusz János Általános Iskola néven volt ismert. A kétszintes épület a városközpontban lakótelepek között található a Honvéd utca 33. alatt. Az iskola jól megközelíthető gyalogosan, helyijáratos busszal és személygépkocsival is, ezért sok tanuló a körzeten kívülről is bejár. 2018-ban ünnepeltük büszkén fennállásának 50. évét.

2022-ben önkormányzati beruházásból, pályázati forrásokból és az iskola alapítványának hozzájárulásából új burkolat és játékok kerültek az iskola belső udvarára. Ennek köszönhetően már fészekhinta, négyoldalú mászóka, mérleghinta és a műanyagburkolatú kosárlabda pálya is rendelkezésre áll a mozogni vágyó diákoknak. Facsometéket is telepítettek és füvesítést is végeztek a játékok mögötti területen.

1968 óta magas tanulói létszámmal működik az iskola. Jelenleg 392 gyermeket 31 pedagógus oktat és nevel. A pedagógushiány nehézséget okoz, mert hiányzik kémia-, matematika-, és informatika szakos szaktanár. A pedagógusok közül 3 fő mesterpedagógus, 15 fő pedagógus II. fokozatban, 10 fő pedagógus I. fokozatban dolgozik és 2 fő gyakornoki pozícióban van. A köznevelési alapellátásban a nevelő és oktató munkát segítő munkakörben 3 fő dolgozik. A diákoknál a nemek aránya: 218 leány és 174 fiú. Az iskola 8 évfolyamos, mindegyik évfolyamon két párhuzamos osztállyal. 8 napközis és 3 tanulószobás csoport van. 16 osztályterem van és további három kisebb nyelvi terem. A diákok nagy része a körzeten kívülről érkezik, de nagy az érdeklődés az iskola iránt a város többi részéről is. Bejáró tanulóink száma 68 fő. Nehézségekkel küzdő tanulóink száma: HH-s és HHH-s 0 fő, SNI-s 5 fő és BTMN-es 10 fő.

Tanulóink magasabb óraszámban tanulják az idegen nyelveket. Az emelt szintű angol és német nyelvoktatás ötödik osztálytól heti öt óra. Az alsó tagozatban testnevelés órán valósul meg az úszás- és a korcsolyaoktatás. Kedveltek a napközis és tanulószobai rendezvények, középiskolai felkészítőt szervezünk magyar és matematika tantárgyból. Biztosított a hitoktatás, gyógytestnevelés, logopédiai foglalkozás. Munkánknak köszönhetően tanulóink közül minden tanévben sikeres nyelvvizsgázók vannak, kedvezőek a továbbtanulási mutatóink, az országos kompetenciamérésen és a tanulmányi versenyeken kiváló eredménnyel szerepelnek tanítványaink.⁹ Igyekszünk a tanulók szüleivel is jó kapcsolatot ápolni.

Az intézmény leíró elemzése

Az iskola működése

A Honvéd Utcai Tagiskola a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola egyik tagintézménye. Tizenegy tagiskolára kiterjedő Pedagógiai Programmal rendelkezik, melyben kitér az egyes tagintézmények sajátosságaira. Szervezeti és Működési Szabályzata (SZMSZ) meghatározza az intézmény szervezeti felépítését és az intézmény működésének belső rendjét, szintén az egyes tagiskolákra vonatkozóan is. Ezeken kívül a Honvéd Utcai Tagiskola Házirendje és Munkaterve tartalmazza az intézmény működésének további sajátosságait.¹⁰

Döntéshozatali rendszer

A dokumentumokban olvasható célok és feladatok megfogalmazása elég általános. Az SZMSZ -ban néha szükséges a változtatás az aktuális intézményi igények miatt. Ez a tantestület közös elfogadásával történik. Meglátásom szerint szakmai döntésekben a nevelőtestületnek korlátozottak a lehetőségei. Az intézmény önállóan nem gazdálkodhat, mert a fenntartó határozza meg a költségvetést, vagyis a Kaposvári Tankerületi Központ. Sajnos az igazgatónak nincs lehetősége pénzügyekben döntéseket hozni. Az iskola a célkitűzéseit a saját alapítványához (Egészséges Életmódért - Egészséges Környezetért Alapítvány) befolyt pénzügyekből teszi meg, ami általában a tárgyi eszközök fejlesztésében valósul meg.

⁹ (Iskola, 2022)

¹⁰ (Alapdokumentumok, 2022)

Az oktatás színvonalát befolyásoló körülmények

A kollektívából sok pedagógus rendelkezik az elérhető legmagasabb besorolási kategóriával. Többségünk rendszeresen továbbképzésekre jár és fejleszti a pedagógusi kompetenciáit, mint például a differenciálás, konfliktuskezelés, az IKT alkalmazás és a tanulás támogatása.

Munkaszervezés

A munkaszervezésre jellemző, hogy szakmai munkaközösségek dolgoznak együtt. Munkaközösségi értekezleteken a munkaközösség vezető közvetíti a tagintézményvezető utasításait és kéréseit. Év elején meghatározzák a tanév feladatait és évközben is egyeztetnek vagy reflektálnak a különböző feladatokra. Ezek mellett előfordulnak projektek és pályázatok, melyeknek megvalósítására a vezető választ dolgozókat. Havonta van nevelőtestületi megbeszélésünk, ahol tájékoztat bennünket az elmúlt időszak történéseiről és elmondja a következő időszak programjait és feladatait. Itt van lehetősége a kollégáknak is kérdéseket feltenni vagy a véleményét elmondani. A tagintézményvezető törekszik a szabályok betartására és ezt az intézményben dolgozóktól is megköveteli a közös céljaink elérésének érdekében.

Munkakultúra

Az integrált munkakultúrára törekszünk, a legtöbb pedagógusnak hivatása a tanítás és ezért elkötelezettek az intézmény iránt. Fontos számunkra a munka minősége, a tanulók és a szülők elégedettsége. Képzéseken és továbbképzéseken rendszeresen részt veszünk és hiszünk az életfogytig tartó tanulásban. A tanuláshoz szükséges feltételek megteremtésében támogatást kapunk.

Információs rendszer

A belső kommunikáció színtere írásban az e-mail, amit a vezető vagy a helyettese küld. Ezek tartalma tényszerű és lényegretörő. Nagyon sok az esemény és a hír napjainkban, melyekre gyorsan reagálunk vagy reagálnunk kell. Gyakran előfordul, hogy szünetben a tanáriban kell megbeszelnünk. A munkaközösségek Messenger csoportokban is kommunikálnak. Felhívják egymás figyelmét különböző teendőkre, de tanítási ötleteket is szívesen osztanak meg. Természetesen faliújjag is van a tanáriban a közérdekű információknak.

Hagyományok, szimbólumok

Vannak tagiskolák, ahol logó, kitűző, nyakkendő, jelvény vagy iskolacímer található a jelképek között. Több helyen használnak nyakkendőt vagy nyaksálat. Nálunk csak a ballagó diákok csináltatnak egységes nyakkendőt amire rányomtatják az osztálynévsort, ezzel szimbolizálva az összetartozást. A magyar iskolákban nem terjedt el az egyenruha, de sok iskolában készül iskolapóló, amiben a tanulók képviselik az iskolájukat különböző sportversenyeken, ahogyan a mi iskolánkban is.

Kapcsolat a szülőkkel

A félévente szokásos szülői értekezlet és fogadóórák mellett Messenger csoportokban és telefonon tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel. Ezeken felül, minden novemberben megrendezésre kerül a szülők és pedagógusok bálja. Ennek célja az iskola alapítványának anyagi támogatása a belépők és a felajánlások befizetésével. Több száz fő részvételével jó hangulatú esemény szokott lenni. Jó alaklom kötetlenebb beszélgetésre a szülőkkel és a saját kollégáinkkal.

Fejlesztési javaslatok

Az intézményi függetlenség olyan rendszerszintű feltétel, amely nélkül az eredményes és hatékony működés nem valósulhat meg. Az intézmény autonómiáját külső és belső feltételek határozzák meg. Külső feltétel például a jogi szabályozás, belső feltétel pedig a szervezet állapota és a vezetés jellemzői. Az autonómia mértéke befolyásolja az intézmény eredményességét és hatékonyságát. A magyarországi állami iskolák döntési, intézkedési jogköre korlátozott.¹¹ Miután a külső feltételeket az oktatáspolitikai határozza meg, ezért a tagiskola vezetősége elsősorban a munkakörülményeket és munkahelyi klímát tudják befolyásolni a hatékonyabb működés érdekében véleményem szerint. A pedagógusok jó közérzetéhez nyílt és támogató légkör szükséges, ahol erős a csapatszellem és jó a kollektíva. A pedagógusok azt várják a vezetéstől, hogy legyen emberséges, megértő és figyeljen a munkahelyi légkör milyenségére. Ha a pedagógus jól érzi magát, akkor sokkal motiváltabb és jó hatással van másokra is.

Sajnos napjainkban nincs lehetősége a vezetőségnek anyagilag ösztönözni jobb teljesítményre, ezért más módon kell elérnie, hogy jól érezzék magukat a kollégák. Például a tanári közösség lelki egészségének támogatásával, és a megbecsülés nagyobb fokú

¹¹ (Baráth, 2006)

kifejezésével. Ez megvalósulhatna egy mentálhigiénés szakember és egy iskolapszichológus bevonásával, akik tréningeket és műhelymunkákat szerveznének. Ez a program a kiégés kezelését vagy elkerülését is szolgálná. A mai oktatáspolitikai nagy hatással van a pedagógus társadalomra és feszültséget okoz bennünk. A pedagógushiány miatt egyre növekednek a terheink és egyre fáradtabbak vagyunk testileg-lelkileg. Beszélgetés szakemberek irányításával oldaná a feszültséget. Technikákat tanulhatnánk a stressz kezelésére is.

A nevelés és oktatás folyamatában többségünk változatos tanulásszervezési módokat alkalmaz. A frontális oktatás mellett párumunkát és kooperatív technikákat használunk tanórákon, de a differenciált oktatás megvalósítása nem könnyű közel 30 fős osztályokban. Közben integráljuk a roma tanulókat és a tanulási nehézségekkel küzdő diákokat is az egyes osztályokba vagy nyelvi csoportokba. Ahhoz, hogy ez még eredményesebb legyen további csoportbontásokra lenne szükség és pedagógiai asszisztensek közreműködésére. Természetesen ezt segítené a tananyagtartalom és a tanári munkaterhek csökkentése, mert ezek a tevékenységek sokkal több készülést és szervezést igényelnek. Hosszú távon megtérülne a befektetés, hiszen a tudás a jövőnk gazdasági teljesítményét határozza meg. Prof. Dr. Csapó Benő előadásában elhangzottak szerint a különböző nemzetközi méréseken (pl. PISA) egyre rosszabbul teljesítünk mi magyarok, mert amit megtanulnak a gyerekek, nem tudják gyakorlati kontextusban alkalmazni. Szerinte akkor jutunk el az alkalmazható tudáshoz, ha gondolkodva tanulunk. A tananyag mélyebb megértése szükséges, nem csak a megtanultak reprodukciója.¹² Nekünk pedagógusoknak hatalmas felelősségünk, hogy fejlesszük a tanulók gondolkodását különböző tanítási módszerekkel. Vásárolnék az iskolai könyvtárba különféle könyveket, tanítási segédeszközöket a szaktanárok igényének megfelelően, melyekből a pedagógusok ötleteket vehetnének, fénymásolhatnának szabadon. Ezek nem a tankönyvlistáról kerülnének kiválasztásra, hanem bármely tankönyvkiadó termékei közül.

Az előadásban az is elhangzik, hogy a többnyelvűség az Európai Unió ajánlásai között van. A második idegennyelv tanítása már általános iskolában is elkezdődhetne. A német szakos kollégáknak egyre kevesebb a délelőtti óraszám, mert már nem választják a szülők első idegennyelvnek, viszont délután tarthatnának szakkört az érdeklődő tanulóknak 7-8. osztályban. A felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra is biztosítanék óraszámot a pedagógusoknak. Az iskolában megvalósuló korrepetálás és tanulmányi versenyekre való

¹² (Prof. Dr. Csapó, 2019)

felkészítés a szülői terheket is csökkentené. Nagyon sok tanuló mögött nincsen támogató szülői háttér, ezért nem tudnak eredményesek lenni vagy a képességeikhez mértén fejlődni.

A belső kommunikációt két területre bontva tenném hatékonyabbá. Messenger csoportokat hoznék létre a különböző munkacsoportoknak, amiben értekezhetnének az aktualitásokról, emlékeztethetnék egymást határidőkre és megoldandó feladatokra. A munka mellett fontos elem lehetne a biztatás, segítségnyújtás és a humor kifejezése is. Egy másik kommunikációs tér létrehozása a munkahely épületén belül lehetne. Kialakíthatnánk egy csendes beszélgetősarkot egy kényelmes kanapéval és fotelokkal. Csapatépítő programokat szerveznék, ahol minden tanár és tanító találkozhatna. A tantestületi kirándulás mellett szerveznék olyan programokat, ami közös élményekhez juttatnak minket. Például Kaposváron lehetőség van csoportos élményfestésre. „Pacsmag élményfestés” -t szerveznék az iskolánkba egy tanítás nélküli munkanapra, amikor együtt átélhetnénk az alkotás örömét abban a három-négy órában.

A „Honvédos” diákok és tanárok összetartozásának érdekében tervezetnék egy iskolapólót, amit közösségi programokon viselhetnénk. Készülhetne egy nyakkendő vagy sál, amelyet ünnepélyeken hordanánk.

Irodalomjegyzék

Alapdokumentumok. (2022). Letöltés dátuma: 2022. 11 19, forrás:

<https://sites.google.com/site/honvedkaposvar/alapdokumentumok-1?authuser=0>

Baráth, T. (2006). Az iskolavezetés jellemzői és az intézmény eredményessége, hatékonysága. *Új Pedagógiai Szemle.*

Iskola, K. K. (2022). *Szervezeti és Működési Szabályzat.* Letöltés dátuma: 2022. 11 19, forrás:

<https://drive.google.com/file/d/1g8m6HzJJCZa0dNE3ajGvybWKb6QaxHyB/view>

Prof. Dr. Csapó, B. (2019). *A jövő elvárásai és a tudás minősége.* Letöltés dátuma: 2022. 11 20, forrás:

https://www.youtube.com/watch?v=cm8fn99A2zA&ab_channel=CsabaMoln%C3%A1r

A pedagógiai gyakorlatot támogató kutatások

Tankönyvelemzés

Vancsura-Szabó Nikoletta

2023.április 15.

Az MM Publication kiadó által készült Enter the Portal¹³ című angol nyelvű tankönyvsorozat tartalomelemzését választottam projektfeladatként. Az öt részből álló sorozat a 2020-as NAT előírásainak a figyelembevételével készült az általános iskolák számára. Intézményünkben negyediktől nyolcadik osztály végéig ebből a tankönyvből tanítunk idegen nyelvet. A hipotézisem szerint a sorozat megfelel a korszerű idegennyelv-tanítás követelményeinek, melyeket tartalmaz az élő idegen nyelv tantárgy kerettanterve. A tartalomelemzés forrása az öt tankönyvből álló angol nyelvű sorozat, melyekből a mintavétel történik¹⁴. Különböző feladattípusok bemutatásával szeretném alátámasztani, hogy a tanterv főbb specifikációi alapján alkották meg a tananyag tartalmát.

A kutatásom során szeretném bizonyítani, hogy a tankönyv kapcsolódik a meghatározott kompetenciákhoz: a tanulás kompetenciái, a kommunikációs kompetenciák, a digitális kompetenciák, a matematikai, gondolkodási kompetenciák, a személyes és társas kompetenciák, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái és végül a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák.

A nyelvtanítás célja olyan készségek kialakítása, melyek segítségével a tanulók ki tudják fejteni a gondolataikat és valós nyelvi helyzetekben tudja használni a nyelvet. További cél, az önálló nyelvtanulóvá nevelés, mely az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges. Ezeknek az eléréséhez a tanuló életkorának megfelelő szituációkat kell teremteni, melyekben a nyelvi tartalmak és eszközök átadása szövegösszefüggésbe ágyazottan, konkrét beszédhelyzetekben történik¹⁵.

¹³ (Malkoganni)

¹⁴ (Kontra, 2011)

¹⁵ (Kerettanterv, 2020)

Az egyes évfolyamoknak íródott könyvek négy-négy modult tartalmaznak. A modulokat két-két további leckére lehet bontani. Ezek a leckék a, b, c, d fejezetekre oszlanak. Az a és b fejezetek tartalmazzák a leckék fő olvasmányait és alapozzák meg a szükséges szókincset továbbá a tanítandó nyelvtani ismereteket. A c és d fejezetek további feladatokat biztosítanak a nyelvtan gyakorlására, a hallás utáni szövegértés fejlesztésére, a beszéd-készség fejlesztésére és végül az íráskészség fejlesztésére.

Kommunikációs kompetenciák

Talk in pairs. Take turns to ask each other questions and complete the table by putting a ✓ or an X.

	YOU		YOUR PARTNER	
	weekdays	weekends	weekdays	weekends
watch TV				
read books				
rollerblade				
play video games				
do the washing-up				
clean the windows				
make your bed				

Enter the Portal 1, 55. oldal

Ebben a feladatban párban kell beszélgetni a napi rutin tevékenységekről, megkülönböztetve a hétköznapi rutin tevékenységeket a hétvégeiktől. A táblázat kitöltése elősegíti a mondatalkotást. Az egyszerű jelen igeidő tanításához ideális alapozó feladat. A téma életszerű és az életkori sajátosságoknak megfelelő.

Do you watch TV on weekdays?
Yes, I do. / No, I don't.
I watch TV at the weekend.

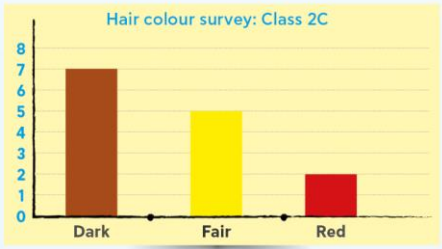
A tanulók információt osztanak meg. Kifejezésekre idegen nyelven utalnak, ezzel kommunikációs feladatokat oldanak meg.

A digitális kompetenciák

<p>Research, Write & Present</p> <p>A Choose a planet and find information about some of the following:</p> <ul style="list-style-type: none">• How far is it from the sun?• What's the weather like there? What's the average temperature?• How long does a day/year last?• What else is special about it?	<p><i>Enter the Portal 3, 39. oldal</i></p> <p>Szabadon választható egy bolygó, amelyről kutatni lehet az Interneten a megadott szempontok alapján.</p>
--	---

A tankönyv a naprendszerrel tanít érdekes információkat egy kvízen keresztül. A téma feldolgozása után lehetőséget ad a tanulóknak választani egy bolygót, ami érdekli. Ennek a feladatnak a megoldása során a tanuló digitális eszközöket használhat a kutatómunkához. Ilyen módon saját tanulását támogatja, fejlődik a szövegértése. A kikeresett információk felhasználásával elkezdődik a szövegalkotás is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

<p>Look at the bar graph below. It shows the results of the survey above. Answer the questions 1-3. Choose a or b.</p> <table border="1"><caption>Hair colour survey: Class 2C</caption><thead><tr><th>Hair Colour</th><th>Number of Students</th></tr></thead><tbody><tr><td>Dark</td><td>7</td></tr><tr><td>Fair</td><td>5</td></tr><tr><td>Red</td><td>2</td></tr></tbody></table> <p>1. What do the numbers in blue in the bar graph show? a. number of students b. number of different hair colours</p> <p>2. How many students are there in the class? a. seven b. fourteen</p> <p>3. What is the most common hair colour in the class? a. dark b. red</p>	Hair Colour	Number of Students	Dark	7	Fair	5	Red	2	<p><i>Enter the Portal 3, 84. oldal</i></p> <p>A grafikon értelmezése és az angol nyelv megértése után tud válaszolni a tanuló a kérdésekre.</p>
Hair Colour	Number of Students								
Dark	7								
Fair	5								
Red	2								

A grafikon elemzésével megvalósul a tantárgyak közti kapcsolat is. A diákoknak több szempontból fejlődik a gondolkodása, A feldolgozott feladat hatására fejlődik a probléma megoldó készsége és a kognitív képességei is.

A személyes és társas kompetenciák:

Speak & Write
A Talk in pairs.

Student A
Look at chart A. Cover chart B. Ask Student B questions about Charlie Chaplin and complete the missing information on your chart. Use the questions in the box.

CHART A

Name: Charlie Chaplin
 Born in: London, ()
 Career: film actor, director, producer, composer
 Greatest films: () (1921),
 The Gold Rush (1925),
 City Lights (1931),
 Modern Times ()
 Awards: Oscar for music in Limelight (1952),
 Special Academy Award (1972)
 Number of children: ()
 Died in: (), (1977)

When was Charlie Chaplin ... ?
 Which film did he make ... ?
 When did he make ... ?
 How many ... did he ... ?
 Where did Charlie Chaplin ... ?

Student B
Look at chart B. Cover chart A. Ask Student A questions about Charlie Chaplin and complete the missing information on your chart. Use the questions in the box.

CHART B

Name: Charlie Chaplin
 Born in: (), (1889)
 Career: film actor, director, producer, composer
 Greatest films: The Kid (),
 The Gold Rush (1925),
 () (1931),
 Modern Times (1936)
 Awards: () for music in Limelight (1952),
 Special Academy Award (1972)
 Number of children: 9
 Died in: Switzerland, ()

Where was Charlie Chaplin ... ?
 When did he make ... ?
 Which film did he make ... ?
 What award did he get ... ?
 When did Charlie Chaplin ... ?

Enter the Portal 3, 34. oldal

Ebben a pármunkában a résztvevőknek különböző információk vannak feltüntetve és különbözők hiányoznak Charlie Chaplinről. Egymást kérdezve tudják kiegészíteni a hiányzó információkat, majd egyenként felolvasva tudják ellenőrizni a szöveget.

Ennek a feladatnak a megoldása kooperáción alapul. A tanulás során fejlődik a diákok együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. Továbbá növeli a tanulók kulturális ismereteit is.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

B Read again and complete the fact file below.

PERU Fact file

CONTINENT	?
POPULATION	?
CAPITAL	?
LONGEST RIVER	?
HIGHEST MOUNTAIN	?
CLOSEST OCEAN	?
MAIN TOURIST ATTRACTION	?

Enter the Portal 3, 55. oldal

Research, Write & Present

A Choose a country and find information about it to create a fact file similar to the one about Peru. You can add extra information to your fact file (e.g. official language, important cities).

B Make a poster. Write a few sentences about the country you chose, using the information in your fact file. Find pictures, a map and the flag of the country, too.

C Present your poster to the class.

A fejezet olvasmánya Peruról szól. A fenti táblázat kitöltése az egyik szövegértési feladat. A tananyag feldolgozása után egy szabadon választható országról kell a diákoknak egyéni kutatómunka során ismereteket keresnie. Saját érdeklődésnek megfelelő információkat kereshetnek, hogy egy hasonló táblázatot alkossanak, majd egy posztert készítsenek, amely

alján be tudják mutatni kedvelt országukat a társaknak. Ennek a feladatnak a megoldása és előadása során a gyerekek nyitottá válnak különböző országok kultúrájának megismerésére és a toleráns gondolkodásmód is formálódik. Ugyanakkor teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek is.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

<p>C Below are the first and last paragraph of a story. Look at the pictures and use the prompts to write the main part of the story.</p> <p>Last weekend, Ron visited his grandparents on their farm. Ron was excited. He wanted to see Pepper, the horse, again.</p> <p>• When / he / arrive / he / help / grandpa / with / chores • They / feed / cows / and / then / sheep</p> <p>• While / they / feed / rabbits / grandpa's / phone / ring • Ron / decide to / go / barn • He / want / find / Pepper</p> <p>• When / Ron / open / barn door / Pepper / get out / and / start / running / towards / field • Ron / run after / Pepper / but / after a while / he / not can / see / him • Ron / be / worried</p> <p>• When / Ron / return / farm / grandpa / clean / barn • Grandpa / whistle / loudly • Suddenly / Pepper / appear</p> <p>TIP! Use the prompts given. Don't forget to make any necessary changes.</p> <p>"Pepper! I thought you were lost!" shouted Ron. Grandpa laughed and gave Pepper some carrots. "Fortunately, he knows his way back home," said Grandpa.</p>	<p><i>Enter the Portal 3, 79. oldal</i></p> <p>A bevezetés és a befejezés adott ebben a történetben. Feladat a fő rész megírása a sztoriban a megadott információk felhasználásával.</p>
---	--

A kompetencia fejlesztése egy múlt időben megírt történettel valósul meg. A tanuló problémát old meg, döntéseket hoz, meglévő ismereteit használja fel ebben a komplex feladatban.

A sorozat minden tankönyvében a tananyag elmélyítése változatos feladatokon keresztül történik. Minden szöveghez tartozik hanganyag. Az új szabályok bemutatására rövid videók is a rendelkezésre állnak. A beszédet valóság-hű szituációkban lehet gyakorolni, melyekhez válaszjavaslatokat is találunk szintén hanganyaggal. A tankönyvekhez tartozik munkafüzet, szójegyzék és CD-ROM is a diákok számára. A tanárok számára pedig további hasznos kiegészítő anyagok tölthetők le a kiadó honlapjáról, mint például tanmenetek.

A tankönyvek tanulmányozása és használata közben azt tapasztaltam, hogy a kulcskompetenciák beépülnek a tananyagba, a tanulók megtanulják az összes szükséges nyelvtani szerkezetet és az egyes témakörökhöz tartozó szókincset. A feladatok tükrözik a nemzeti tanterv szabályait és általános koncepcióit. Összegzésül elmondható, hogy a felállított

hipotézisemet igazolni tudtam, miszerint a sorozat megfelel a korszerű idegennyelv-tanítás követelményeinek, melyeket tartalmaz az élő idegen nyelv tantárgy kerettanterve.

Felhasznált irodalom:

Malkoganni , M. (2021.). *Enter the Portal1 Student's Book*. MM Publication.

Malkoganni , M. (2021). *Enter the Portal 3 Student's Book*. MM Publication.

Kerettanterv. (2020). Letöltés dátuma: 2023. április 15, forrás:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_alt_isk_5_8

Kontra, J. (2011). A pedagógiai kutatások módszertana. Kaposvári Egyetem.

A pedagógusok és pályakezdő pedagógusok problémái

Pedagógusok problémái napjainkban

Szabóné Maretics Veronika és Vancsura-Szabó Nikoletta

Kaposvár, 2024. március 1.

Egy általános iskola közösségében több generáció tagjai teszik a dolgukat nap, mint nap. Egyszerre vannak jelen a baby boomer, az x-, az y-, a z- és az alfa generáció tagjai. Egyik generáció szülöttei sem jobbak vagy rosszabbak a másiknál, csak mások. Minden ember úgy nő fel, hogy gyerekkorában elsajátítja az őt körülvevő társadalom értékrendjét, viselkedésmintáit, tudását, elvárásait, és a saját viselkedését hozza vele összhangba. Ebben a tekintetben pedig hatalmas változást figyelhetünk meg, ami, nagyon sok mindenre kihat – a családra éppúgy, mint a tanulásra, az iskolára, a társadalomra, a munkahelyekre. A különbség minimum három szinten jelenhet meg: a viselkedésben, az értékekben és a tanult képességekben.

Intézményünk pedagógusainak döntő többsége több mint 20 éve van a pályán, így a baby boomerek vagy az x-generáció táborát erősítik. Dolgozatunkban arra kerestük a választ, hogy milyen problémákkal küzdenek a mindennapokban, és hogy ezekre milyen megoldást lehetne találnunk. Öt kollegánkkal készítettünk interjút, akik között alsós tanító, napközis nevelő és felső tagozaton tanító szaktanár valamint felsős osztályfőnök is megtalálható. Mindegyik interjúalanyunknak ugyanazt az 5 kérdést tettük fel, amelyek azon problémák körét ölelik fel, amelyekkel mi magunk is napi szinten meg kell, hogy küzdjünk.

**Mennyiben ért egyet azzal az állítással, hogy napjainkban a tanulók alul motiváltak?
Hogyan küzd meg ezzel a problémával a mindennapi munkája során?**

Napi szintem tapasztaljuk, hogy egyre rosszabb a motiváltság. A jól bevált módszerek és praktikák jelenleg már nem működnek. A gyerekeknek nincs kedvük tanulni, unják a feladatokat, nem szeretnek írni, olvasni, amit ki is nyilvánítanak. Fáradtak, nehezen köthető le a figyelmük és egyre csökken a koncentrációs képességük. Ha valami elsőre nem sikerül, feladják, nem próbálkoznak újra. Sok esetben a gyerekek akarják megmondani, hogy mit csináljunk a tanítási órákon. Ugyanakkor többségüket az kapott érdemjegyek sem motiválják,

amit otthonról hoznak, hiszen a szülők nagy részét sem érdekli, hogy a gyermeke hogyan teljesít az iskolában.

Mennyiben igazodnak a jelenleg használt tankönyvek a tanulók életkori sajátosságaihoz?

Az új NAT bevezetésével egységes tankönyveket kell használni az iskolákban, ezek azonban több tantárgy esetében a mi pedagógusaink szerint nem olyan jól felépítettek és alkalmazhatók, mint a korábbi években használt tankönyvek. Például van olyan évfolyam, ahol a magyar nyelv tankönyvhöz nem készült munkafüzet. Ez az a tantárgy, ahol szükség lenne sokféle gyakorló feladatra, amelyekkel a különböző nyelvtani szabályok alkalmazását lehetne begyakorolni. Szintén nyelvtan tantárgyból van olyan évfolyam, ahol az iskolánkban tanító pedagógus szerint a tankönyv használhatatlan, mert elvont, nem gyakorlatias. Így a szaktanárnak kell folyamatosan vázlatokkal és kiegészítő feladatokkal készülnie. A történelem tanítás tekintetében sem jobb a helyzet. Az eddig négy tanév alatt tanított tananyagot jelenleg három év alatt kell a tanulóknak elsajátítaniuk olyan tankönyvek használatával, amelyekből hiányzik az eddig használt könyvek logikája. Tisztában vagyunk vele, hogy nem tankönyvet kell tanítani, hanem tananyagot, de különösen felső tagozaton lenne fontos, hogy a tanulók megtanuljanak lényegyet kiemelni, vázlatot írni és tulajdonképpen önállóan tanulni. Ehhez pedig jól használható tankönyvekre és munkafüzetekre lenne szükség. Komoly problémát okoz első osztálytól kezdve, hogy nem rendelkeznek megfelelő szókinccsel, nincsen meg az az alapvető, a mindennapi élet dolgaihoz elengedhetetlen tudás, amit régebben otthonról hoztak magukkal. A gyerekek egy jelentős része azzal sincsen tisztában hol él, milyen környezet veszi őket körül, hiszen legtöbbször a szülő a lakástól az iskola kapujáig fuvarozza gyermekét, tömegközlekedést csak nagyon kevesen használnak. Természetismeret tantárgyból rengeteg olyan fogalommal találkoznak, amit nem tudnak személyes élményhez kötni pl. dísznóvágás, palántázás, virágmag elvetése, szüret stb.

Mennyi energiát és időt fektetett abba, hogy digitális kultúráját fejlessze és megtanulja a különböző digitális eszközök sokoldalú hatékony használatát?

Azok a pedagógusok, akik több mint 20 éve vannak a pedagógus pályán, nem születtek bele a digitális világba, hiszen felnőttként kezdték el használni az internetet, a különböző digitális eszközöket. Meg kellett tanulniuk, hogyan kell a különböző eszközöket egymáshoz csatlakoztatni, milyen lehetőségek rejlenek az interaktív tábla használatában, hogyan kell

szöveget szerkeszteni, PPT-t készíteni, zenét vágni stb. A régi módszerek már nem működnek, a hosszú tanári magyarázat már nem köti le a gyerekeket, unalmas számukra. Kollegáink folyamatosan tanulják a technikai eszközök használatát, önmaguk képességeihez és a saját tantárgyukhoz kapcsolódóan folyamatosan új dolgokat sajátítanak el. Az önképzés mellett egymást is segítve működik a tudásmegosztás. Mindannyian egyetértettek abban, hogy a covid okozta online oktatás során rövid idő alatt rengeteg tudásra tettek szert a digitális eszközök használata tekintetében, hiszen arra törekedtek, hogy hatékonyan tudjanak oktatni.

Milyen mértékben tartja hatékonyak az Ön által alkalmazott fegyelmezési módokat?

Az az általános vélemény, hogy a tanulók neveltségi szintje sok tekintetben romlott, és a jól bevált fegyelmezési eszközök az esetek döntő többségében már nem hatásosak. Sem az első osztályosokról, sem az ötödikesekről nem mondható el, hogy a tanév első időszakában meg lennének szeppenve, mint ahogyan azt régebben tapasztaltuk. A legtöbb családban otthon nincsenek szigorú szabályok, sok esetben a gyerek diktál, és a szülő behódol neki, ezáltal az iskolát túl szigorúnak gondolják, tele szabályokkal. A tanulók sokszor nem fogadják el a tanár utasítását, visszabeszélnék, alkudoznak. Több családban a szülő a gyermekével baráti viszonyt ápol, bármilyen probléma, fegyelmi vétség esetén védi a gyermekét, aki nem lehet hibás, csak a pedagógus vagy egy másik gyermek. Gyakori, hogy a szülő a gyermek előtt vagy a gyermekével közösen szidja a pedagógust, ezáltal a felnőtt tekintélye csorbul. A pedagógusok olyan fegyelmi vétségekkel, olyan szituációkkal találkoznak az iskolában, amelyek régebben nem fordultak elő pl. illegális szerek használata.

A szülőkkel való kapcsolattartás során milyen nehézségekkel szembesül?

A szülők jelentős része nagyon kevés időt tölt a gyermekével és sajnos keveset beszélget vele napi szinten. Sokan élnek mozaikcsaládban ill. megosztott szülői felügyeletben, és napi szinten nem érdeklődnek az iskolában történekről. A hagyományos találkozási lehetőségeken kívül-szülői értekezlet, fogadóóra- a szülők az osztály messenger vagy facebook csoportjában ill. a Krétában szinte napi szinten nyomon tudnák követni az iskolai történéseket, azonban ez nem jellemző. A határidőket általában nem tartják be, az iskola által hazaküldött adatlapokat, egyéb fontos dokumentumokat általában rosszul vagy hiányosan töltik ki. Ha a pedagógus jelzi a problémát, a szülők nem hiszik el, hiszen az ő gyermekükkel otthon minden rendben, otthon mindig mindent tud és felmondja és nem értik, hogy az iskolában miért nem. Nem hiszik el,

hogyan viselkedik az iskolában, ezzel ellentétben a gyermeküknek viszont mindent elhisznek feltétel nélkül, amit az iskolai dolgokról mesél. Ugyanakkor, ha a szülő szeretne valamit kérni a pedagógustól, akkor akár reggel korán vagy későn este is felhívja vagy üzenetet küld. Néha lehetetlen kéréssel fordulnak a pedagógushoz pl. szóljon a gyerekeknek, hogy fújja ki az orrát.

Mik lehetnek a megoldások? Mik vezethetnének eredményre?

Steigervald Krisztián (2023): Hídépítés a generációk között című fejezetében többek között azt tanácsolja, hogy az egyik legfontosabb dolog, hogy egymást megértsük. A tanár legyen kíváncsi arra, mi foglalkoztatja a gyerekeket: miket olvas, mivel játszik, milyen a cyberénje. A kíváncsiság a kommunikáció alapja, a kommunikáció pedig a kapcsolódásé. Viszont, ha a kíváncsiság kimarad, akkor a kommunikációból nem lesz kapcsolódás. Az ókori mentor–mentorált viszony (ahol az idős, bölcs mentor egyoldalúan tanította a fiatal, tapasztalatlan mentoráltat) a múlté, a jelen a kölcsönös tanuláson alapul. Ha a felnőtt lenézi, leszólja a gyerek tevékenységét, akkor nem lesz képes kapcsolódni sem a családban, sem az iskolában. Ezért az érdeklődést be kell építeni a tanításba, tananyagba, pedagógusképzésbe, mert ez lesz a közeljövő iskolájának az alapja.

Steigervald (2023) azt is hangsúlyozza, hogy a lexikális tudás a múlté. A technológia olyan gyorsütemben fejlődik, hogy azzal a közoktatás nem tudja tartani a lépést. Az általunk tanított gyermekek a 21. században születtek, a Google korában. Ezért, ha a mai gyerekekkel szemben olyan elvárásokat támasztunk, és olyan értékeket állítunk eléjük célként, amelyekkel nem tudnak azonosulni, akkor ellenállásba ütközünk. A történelem, az irodalom, a matematika, a fizika, a kémia és a biológia összefüggéseinek ismerete és megértése nélkülözhetetlen a komplex gondolkodásának kialakulásához, viszont kevesebb lexikális tudás várható el. Megoldás lehet, ha azt tanítjuk meg a tanulóknak, ami segíti őket a későbbi folyamatos tanulásban. Például hasznos lenne megtanítani a gyors és célirányos keresés módjait az interneten és az információk átlátható tárolását. Fontos lenne az önismeret tanulása, hogy tudják a helyüket és a világban. A frontális tanórávezetés helyett változatos munkaformákkal, az élménypedagógiával és a digitális eszközök sokszínű alkalmazásával lehet oktató munkánk eredményes.

Felhasznált irodalom

Steigervald K. (2023): *Generációk harca - Hogyan tanuljunk egymástól, egymásért?*
Budapest: Partvonal Könyvkiadó

NYILATKOZAT

a portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Vancsura-Szabó Nikoletta
A Hallgató Neptun kódja: VML37C
A dolgozat címe: A tehetséggondozás megvalósulása a Honvéd Utcai Tagiskolában az angol nyelvoktatásban
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Neveléstudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Gyermeknevelési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott portfólió egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozáttal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Kaposvár, 2024. április 15.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Vancsura-Szabó Nikoletta, VML37C konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre **javaslom** / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen **nem**^{*3}

Kelt: 2024. év április hó 18. nap

Petőné dr. habil Csima Melinda PhD

egyetemi docens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

Tartalmi kivonat

A tehetséggondozás megvalósulása a Honvéd Utcai Tagiskolában az angol nyelvoktatásban

Vancsura-Szabó Nikoletta

Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szak mentori feladatokra és szakvizsgára felkészítő képzés

Neveléstudományi Intézet

Belső témavezető: Petőné Csimá Melinda PhD, MATE

A portfólió három fejezetre tagolódik. Az első fejezetben a több mint húsz éves szakmai életutamat mutatom be, melyből tíz év a Kaposvári Kodály Zoltán Központi Általános Iskola Honvéd Utcai Tagiskolájában töltött idő angol nyelvszakos tanárként. A képzéssel kapcsolatban az egyik célom az, hogy mentortanár legyek, aki gyakornokot mentorál és tehetséget gondoz. A másik célom személyes motivációja a szakvizsga megszerzése azért, hogy mesterpedagógus legyek. Legfőbb célom a mentori tevékenységek megismerése közül a kiemelten a tehetséges tanulók mentorálása. Feltárom az erősségeimet és a gyengeségeimet, melyek alapján kitűzöm a céljaimat a mentorképzéssel és a jövőbeli pedagógiai munkámmal kapcsolatban.

A második fejezet a szakmai fejlődésem egyes területeit tartalmazza a mentori kompetenciák alapján. A mentorálás gyakorlásához szükséges ismereteim, képességeim és attitűdöm fejlődését kétféle módon ismertetem. Egyrészt bemutatok három olyan dolgozatot, melyeket a képzés során készítettem különböző tantárgyakból. A Honvéd Utcai Tagiskola bemutatása és rendszerszemléletű elemzése, az intézményben használt angolnyelvű tankönyvsorozat elemzése és a pedagógusok problémái című dolgozataim témái a legmeghatározóbbak a munkám során. Másrészt bemutatom a megszerzett ismereteimet a tehetséggondozásról és a differenciálásról, mert ezek nagymértékben meghatározzák a mindennapi szakmai munkámat. A portfólióm középpontjában a tehetséggondozás van, mert a

Honvéd Utcai Tagiskola nagy hangsúlyt fektet rá. Bemutatom a differenciálás céljait és módjait és a nevelésben betöltött szerepét. Kiemelem az adaptív oktatás fontosságát és megvalósítási lehetőségeit. Ismertetem a tehetséges tanulók tulajdonságait és a tehetségfelismerésnek a lehetőségeit, mert a mentor megfelelő szakmai felkészültséghez ezek alapvetőek. Mentorként felelősségem a tehetséggondozás, melynek eszköze az oktatás személyessé tétele.

A második fejezet tartalmazza azt is, hogy mit jelent a nyelvérzék, hogyan lehet felismerni a tehetséget, valamint, hogy mik a sikeres nyelvtanulás tényezői. Bemutatom a saját intézményemben zajló tehetséggondozást és a különböző kurzusokon szerzett tudás felhasználásával további mentori teendőket jelölök ki magamnak. Rávilágítok arra is, hogy azok a nyelvtanulók, akiknek nincs veleszületett kimagasló nyelvérzékük, szintén elérnek sikereket a nyelvtanulásban, ha megvan hozzá a szükséges szorgalmuk és kitartásuk. Intézményemben évről évre egyre többen tesznek középfokú angol nyelvvizsgát a nyolcadikos diákjaim, ami bizonyítja, hogy az emelt szintű nyelvvoktatás biztosításával és megfelelő szakmai munkával eredményes a tehetséggondozás.

Megállapítom, hogy mentorként feladatom a mentoráltam számára személyessé tenni a tanulást, legyen szó egyetemi hallgatóról, gyakornokról, tehetséges tanulóról esetleg felzárkóztatásra szoruló tanulóról. Feladatom a fejlődésük segítése oly módon, hogy együttműködve tervezzük meg a tanulási folyamatot a célok elérése érdekében és folyamatos támogatást biztosítok, továbbá fejlesztő értékelést adok a munkájukról. Az eddig ösztönösen végzett munkám egyre tudatosabbá válik és reflektív pedagógusként folyamatosan figyelem, értékelem a módszereimet és tudatosan tervezem a szakmai fejlődésemet.

A harmadik fejezetben a szakmai céljaimat fogalmazom meg. Kiemelem a legfontosabb elméleti ismereteket a mentor tevékenységeiről, amit a képzés során tanultam és fel tudom használni a gyakorlatban. Megfogalmazom a rövid és hosszú távú terveimet, aminek a megvalósítására törekszem angol szakos tanárként. Célom olyan szakemberré válni, aki megújulást hoz a gyakorlati nyelvvoktatásba fejlesztő innovátori tevékenység folytatásával és eléri a mesterpedagógus fokozatot.